

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

1

Številka: 060-01/17-5/
Ljubljana, 7. 6. 2017

Osnutek

Z a p i s n i k

**51. seje Državnega sveta Republike Slovenije,
ki je bila v sredo, 17. 5. 2017**

Predsednik je začel 51. sejo Državnega sveta Republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 53. člena Zakona o Državnem svetu in prvega odstavka 30. člena Poslovnika Državnega sveta Republike Slovenije.

Seja se je začela ob 13.00 in zaključila ob 18.23 uri.

Opravičili so se:

- Uroš Brežan
- Metod Ropret
- Boris Popovič

Na sejo so bili vabljeni:

- mag. Mateja Vraničar Erman, ministrica za finance (k 3. točki dnevnega reda),
- Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor (k 4. točki dnevnega reda),
- mag. Goran Klemenčič, minister za pravosodje (k 5., 6., 7. in 8. točki dnevnega reda),
- Drago Šketa, generalni državni tožilec Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije (k 6., 7. in 8. točki dnevnega reda),
- mag. Harij Furlan, vodja specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije (k 7. in 8. točki dnevnega reda),
- Mojca Gruden, vodja tožilstva Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (k 8. točki dnevnega reda),
- Marijan Papež, generalni direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (k 9. točki dnevnega reda),
- Miha Lobnik, zagovornik načela enakosti (k 10. točki dnevnega reda),
- dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (k 9. in 10. točki dnevnega reda).

Seje so se udeležili:

- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka, Ministrstvo za finance (k 3. točki dnevnega reda),
- Marija Arnuš, sekretarka, Direktorat za proračun, Ministrstvo za finance (k 3. točki dnevnega reda),

- Lidija Stebernak, državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor (k 4. točki dnevnega reda),
- Barbara Starič Strajnar, po pooblastilu vodja Službe za probacijo, Ministrstvo za pravosodje (k 5. točki dnevnega reda),
- Irena Kuzma, vrhovna državna tožilka (k 6., 7. in 8. točki dnevnega reda),
- mag. Evelin Pristavec Tratar, v.d. generalne direktorice Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje (k 6., 7. in 8. točki dnevnega reda),
- Barbara Gerečnik, vodja Sektorja za pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje (k 6., 7. in 8. točki dnevnega reda),
- Darja Šlibar, višja državna tožilka, namestnica vodje Specializiranega državnega tožilstva (k 7. in 8. točki dnevnega reda),
- Mojca Gruden, vodja Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (k 8. točki dnevnega reda),
- Marijan Papež, generalni direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (k 9. točki dnevnega reda),
- Miha Lobnik, zagovornik načela enakosti (k 10. točki dnevnega reda).

* * *

O sklicu seje je predsednik obvestil predsednika Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milana Brgleza in predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Miroslava Cerarja.

* * *

S sklicem 10. 5. 2017 so državne svetnice in svetniki prejeli naslednji predlog dnevnega reda:

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 50. redne seje Državnega sveta Republike Slovenije
Odobritev zapisnika 28. izredne seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (ZIPRS1718-A) – nujni postopek, EPA 1890-VII
4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona (SZ-1C) - skrajšani postopek, EPA 1861-VII
5. Predlog zakona o probaciji (ZPro) - druga obravnava, EPA 1849-VII
6. Skupno poročilo o delu državnih tožilcev za leto 2016, EPA 1898-VII
7. Letno poročilo o poslovanju Specializiranega državnega tožilstva za leto 2016, EPA 1768-VII
8. Letno poročilo o poslovanju Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu RS (Posebni oddelek) za leto 2016, EPA 1767-VII
9. Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2016, EPA 1899-VII
10. Redno letno poročilo Zagovornika načela enakosti za leto 2016, EPA 1916-VII

* * *

Ker predsednik ni prejel nobenega predloga za razširitev oz. umik, je na glasovanje dal naslednji dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 50. redne seje Državnega sveta Republike Slovenije
Odobritev zapisnika 28. izredne seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (ZIPRS1718-A) – nujni postopek, EPA 1890-VII

4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona (SZ-1C) - skrajšani postopek, EPA 1861-VII
5. Predlog zakona o probaciji (ZPro) - druga obravnava, EPA 1849-VII
6. Skupno poročilo o delu državnih tožilcev za leto 2016, EPA 1898-VII
7. Letno poročilo o poslovanju Specializiranega državnega tožilstva za leto 2016, EPA 1768-VII
8. Letno poročilo o poslovanju Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu RS (Posebni oddelek) za leto 2016, EPA 1767-VII
9. Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2016, EPA 1899-VII
10. Redno letno poročilo Zagovornika načela enakosti za leto 2016, EPA 1916-VII

Predlagani dnevni red je bil sprejet (25 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 25 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

1. točka:

- Odobritev zapisnika 50. redne seje Državnega sveta

Osnutek zapisnika 50. redne seje Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Ker predsednik ni prejel pisnih pripomb na osnutek zapisnika, je predlagal, da se o njem glasuje.

Zapisnik 50. redne seje je bil sprejet (26 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 26 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

- Odobritev zapisnika 28. izredne seje Državnega sveta

Osnutek zapisnika 28. izredne seje Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Ker predsednik ni prejel pisnih pripomb na osnutek zapisnika, je predlagal, da se o njem glasuje.

Zapisnik 28. izredne seje je bil sprejet (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 26 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

2. točka dnevnega reda:

- Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov

Po elektronski pošti 12. 5. 2017 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag. prava, glede domnevnih kršitev pravic zavarovancev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v zvezi z odmero pokojnine. Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 12. 5. 2017.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag. prava, glede domnevnih kršitev pravic zavarovancev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v zvezi z odmero pokojnine ter na

podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag. prava, in predlaga Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, da vprašanja prouči in nanje odgovori.

Vprašanja državnega svetnika Tomaža Horvata, mag. prava, se glasijo:

1. Po kakšnih postopkih (na podlagi enotnih internih navodil ali vsaka organizacijska enota po svoji presoji?) so območne enote in izpostave Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ), v skladu z Odločbo Ustavnega sodišča RS št. U-I-239/14-10, Up-1169/12-24 z dne 26. 3. 2015, odločale o vlogah za revizijo podatkov o plačah za obdobje, v katerem so bile vplačane delnice za notranji odkup pri delodajalcu?
2. Kakšen je bil delež izdanih odločb ZPIZ v zvezi z Odločbo Ustavnega sodišča RS št. U-I-239/14-10, v katerih je ZPIZ zavrnil zahtevo za ponovno odmero pokojnine, in kakšni so bili prevladujoči razlogi za zavrnitev zahteve?
3. Kako je mogoče, da je posamezna območna enota zavrnila v prejšnji točki omenjeno zahtevo za ponovno odmero pokojnine brez izvedene revizije podatkov o plačah, če k temu direktno napotuje zgoraj omenjena odločba Ustavnega sodišča?
4. Ali in če da, na kakšen način je centralna enota ZPIZ preverjala pravilnost izvedenih postopkov obravnave zahtev za ponovno odmero pokojnine v zvezi z vplačanimi delnicami za notranji odkup v okviru posameznih območnih enot, zlasti v zvezi z zavrnjenimi zahtevami?
5. Koliko je bilo prejetih pritožb na odločitev posamezne območne enote v zvezi z zahtevami za ponovno odmero pokojnine in koliko od teh je bilo na drugi stopnji rešenih v korist upravičencev?
6. Ali so bile v fazi reševanja pritožbenih zahtevkov na drugi stopnji zaznane kakšne nepravilnosti glede neizvedenih revizij podatkov o plačah na prvi stopnji odločanja in če da, ali so bile omenjene nepravilnosti (že) ustrezno odpravljene?
7. Na kakšen način ZPIZ zagotavlja pravilno enakopravno obravnavo vseh zavarovancev v primeru odločanja o posameznih pravicah v povezavi z določbami 183. člena ZPIZ-2 (na primer v povezavi z upoštevanjem izplačila za delo prek polnega delovnega časa v osnovo za odmero pokojnine)?

Obrazložitev:

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. U-I-239/14-10, Up-1169/12-24, z dne 26. 3. 2015, odločilo, da je bil Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS št. 12/92, 5/94, 7/96 in 56/98) v neskladju z Ustavo Republike Slovenije in da mora Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ) v roku 60 dni po objavi odločbe v Uradnem listu RS ponovno odmeriti pokojnino zavarovancem oziroma uživalcem pokojnine, za katere je v postopkih revizije ugotovil, da so bile delnice za notranji odkup vplačane z delom plače, ki se všteva v pokojninsko osnovno, pa ta del plače ni bil vštet zaradi protiustavne četrte alineje 46. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list. RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98). V odločbi je bilo predvideno, da ZPIZ izda odločbo o ponovni odmeri pokojnine z uporabo izrednega pravnega sredstva razveljavitve ali spremembe dokončne odločbe iz prvega odstavka 183. člena ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13 in 44/14), ne glede na čas vročitve dokončne odločbe o odmeri pokojnine.

Na podlagi navedenega so potencialni upravičenci, ki so izpolnjevali pogoje¹, na ZPIZ lahko vložili vlogo za revizijo podatkov o plačah za obdobje, v katerem so bile vplačane delnice za notranji odkup pri delodajalcu, in ponovno odmero pokojnine, ki je bila objavljena na spletni strani ZPIZ. Nekateri potencialni upravičenci so pri tem na odločitve posamezne območne enote ZPIZ čakali tudi do 11 mesecev, za povrhu pa so bili na koncu obveščeni o zavrnitvi zahteve za ponovno odmero pokojnine. Navedene odločitve naj bi bile v posameznih primerih sprejete brez revizije podatkov o plači, četudi so bili slednji na voljo. Posamezni potencialni upravičenci prav tako opozarjajo, da revizija ni bila opravljena niti po pritožbi na odločbo in da je tudi drugostopenjski organ zavrnil omenjeno pritožbo brez preverjanja podatkov o plači pri delodajalcu. Posledično so se nekateri morali zateči k tožbam, vloženim na delovno in socialno sodišče.

Na podlagi navedenega se zastavlja vprašanje sledenja vsebini ustavne določbe, torej zakaj se v posameznih primerih pri odločanju o ponovni odmeri pokojnine ni izvedlo revizije podatkov o plačah in pokojninskih osnovah za obdobje, v katerem so bile vplačane delnice za notranji odkup, četudi obstajajo zadostni dokazi upravičenčevega delodajalca (kot odgovornega za posredovanje tovrstnih podatkov), da je bil notranji odkup dejansko opravljen. V praksi je tako poznan tudi primer, ko sta se delodajalec in ZPIZ pravedala glede vračila prispevkov, ki so bili plačani iz naslova plač, ki so bile namenjene notranjemu odkupu, pri čemer v času omenjenih sodnih postopkov ni bilo dvoma, da je bil v podjetju izveden notranji odkup in da so delavci za te delnice namenili del svojih plač, od katerih so bili plačani vsi takrat predpisani prispevki, ki bi se morali šteti v pokojninsko osnovo. Nato pa se v nadaljnjih postopkih znotraj ZPIZ (uveljavljanje zahtev za ponovno odmero) tega dejstva ni več priznavalo.

Kot možen zaplet oziroma kršitev pravic v zvezi z določanjem osnove za odmero pokojnine se v praksi pojavlja tudi upoštevanje izplačil za delo prek polnega delovnega časa (nadure), ki se je v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja v samoupravnih aktih delodajalca štelo v osnovo za odmero pokojnine kot poseben delovni pogoj. V primeru napačno ugotovljenega dejanskega stanja v škodo ali korist zavarovanca bi se namreč na podlagi 183. člena ZPIZ-2 lahko razveljavilo ali spremenilo dokončno odločbo, s katero je bila kršena materialna določba zakona ali podzakonskega akta. Odločbo v skladu z zakonom lahko razveljavi ali spremeni pristojna enota zavoda, ki je odločbo izdala.

V praksi je tako možno zaznati primere odločitev v okviru posameznih pristojnih enot ZPIZ (npr. OE Nova Gorica), pri katerih niso bila upoštevana nesporna dejstva v obliki verodostojnih dokazil (potrdila iz predpisanih evidenc delodajalca z žigom in podpisom odgovorne osebe; kopije samoupravnih splošnih aktov; zapisnik inšpekcijskega pregleda; dejstvo, da gre za majhno število opravljenih in plačanih ur - precej pod vsakokratno zakonsko omejitvijo ...) in vsi predloženi zahtevani podatki delodajalca, ampak so se odločitve sprejemale na podlagi diskrecijske presoje ustreznosti dokazil delodajalca. Za plačila, izplačana za delo prek polnega delovnega časa do uveljavitve zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do 31. 3. 1992, namreč 407. člen ZPIZ-1 predvideva, da se upoštevajo pri izračunu pokojninske osnove, če je tovrstno delo po predpisih o delovnih razmerjih štelo kot poseben delovni pogoj. Kljub temu, da je ZPIZ v odgovoru enemu od potencialnih upravičencev² pritrnil, da je v njegovem primeru prišlo do nedoslednega upoštevanja predpisov³, omenjena krivica še vedno ni popravljena. In takšnih primerov je, kot kažejo pritožbe posameznikov, kar nekaj.

¹ Npr. bivši zaposleni v podjetju Mlinotest Ajdovščina, ki so od leta 1990 pa do leta 1992 del plač namenili za notranji odkup in lastninjenje podjetja. Do vložitve vlog v omenjenem podjetju posebna revizija ZPIZ še ni bila opravljena.

² Marca 2016, na podlagi posredovanja ene od poslanskih pisarn.

³ Oseba ni imela pravice odločati o tem, katero delo prek polnega delovnega časa je štelo kot poseben delovni pogoj, ampak zgolj ugotoviti, ali je delavec prejel osebni dohodek za delo prek polnega delovnega časa in ali je bilo to delo opredeljeno v samoupravnem splošnem aktu kot poseben delovni pogoj.

Če želimo zagotoviti ustrezno socialno varnost državljanom in državljanke ter se izogniti nepotrebnim dolgotrajnim in dragim postopkom pred sodišči, ki si jih veliko zavarovancev ne more privoščiti, bi bilo očitno treba več pozornosti nameniti izvajanju ustreznega nadzora nad pravilnostjo izvajanja postopkov v okviru območnih enot ZPIZ ter s tem zagotoviti enako obravnavo zavarovancev oziroma upravičencev do pravic iz pokojninskega zavarovanja.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, da vprašanja prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanje v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (26 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 28 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

- - -

Po elektronski pošti 15. 5. 2017 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanje Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance v zvezi z delovanjem Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško in potekom dela meddržavne komisije. Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017.

Predlagateljica vprašanja mag. Marija Lah je imela besedo.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanje Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance v zvezi z delovanjem Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško in potekom dela meddržavne komisije ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance in predlaga Vladi Republike Slovenije, da vprašanje prouči in nanj odgovori.

Vprašanje Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance se glasi:

Kakšen je program in časovna dinamika dela Meddržavne komisije za spremljanje izvajanja Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo?

Obrazložitev:

Komisija je prejela odgovor Vlade na vprašanji, ki jih je zastavila komisija v zvezi z delovanjem Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško. Vlada v odgovoru navaja, da se strokovni organizaciji obeh držav zaradi različnih okoliščin še vedno nista uspeli uskladiti glede vsebine projektnih nalog za izdelavo nove revizije programa odlaganja radioaktivnih odpadkov in programa razgradnje NEK, ki naj bi jih obravnavala meddržavna komisija, zato se ta ni sestala že od julija 2015. Komisija izraža razočaranje glede dinamike razreševanja tega vprašanja, izrednega pomena za Republiko Slovenijo in pričakuje pospešene aktivnosti Vlade na tem področju.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da vprašanje prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanj v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (25 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 28 jih je glasovalo za, 1 pa je bil proti).

- - -

Po elektronski pošti 15. 5. 2017 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag. posl. ved, glede spremembe Pravilnika o dovoljenjih za opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti pri delu (Uradni list RS, št. 2/17). Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017.

Predlagatelj pobude Rudi Matjašič, mag. posl. ved, je imel besedo.

Razpravljal je Igor Antauer.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag. posl. ved, glede spremembe Pravilnika o dovoljenjih za opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti pri delu (Uradni list RS, št. 2/17) ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag. posl. ved, in predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda državnega svetnika Rudija Matjašiča, mag. posl. ved, se glasi:

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj spremeni Pravilnik o dovoljenjih za opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti pri delu (Uradni list RS, št. 2/17) na način, da bodo strokovne naloge po pravilniku lahko, tako kot do zdaj, opravljali tudi samostojni podjetniki posamezniki, ki svojo dejavnost izvajajo v popoldanskem času kot postranski poklic.

Obrazložitev:

V Uradnem listu RS, št. 2/17, je bil dne 13. 1. 2017 objavljen Pravilnik o dovoljenjih za opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti pri delu (v nadaljevanju Pravilnik), ki ga je pripravilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, na podlagi 70. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu. Z dnem uveljavitve tega Pravilnika je prenehal veljati Pravilnik o dovoljenjih za opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti pri delu, objavljen v Uradnem listu RS, št. 109/11 in 36/14 (v nadaljevanju: prej veljavni pravilnik).

3. člen novega pravilnika določa kadrovske pogoje, po katerih lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik opravlja strokovne naloge s tolikšnim številom zaposlenih strokovnih delavcev, ki so zaposleni za nedoločen čas s polnim delovnim časom in izpolnjujejo druge predpisane pogoje iz pravilnika. Prej veljavni pravilnik pogoja, da morajo

biti strokovni delavci zaposleni za nedoločen čas s polnim delovnim časom, ni določal, kar je omogočalo, da se je v primeru vzpostavitve t. i. »popoldanskega s. p.« (na podlagi opravljanja dejavnosti kot postranskega poklica), lahko pridobilo pooblastilo pristojnega ministrstva in za naročnike opravljalo storitve iz varstva pri delu.

Gre torej za nov, dodaten kadrovski pogoj, ki onemogoča, da bi lahko delo na področju varnosti in zdravja pri delu prej omenjeni samostojni podjetniki opravljali še naprej, kar pomeni omejevanje konkurence, drastičen poseg v obstoječe stanje in posledično poslabšanje položaja dosedanjih izvajalcev omenjenih storitev.

Prehodna določba 19. člena pravilnika dodatno določa, da dovoljenja za opravljanje strokovnih nalog po pravilniku, ki so jih pravne osebe ali samostojni podjetniki posamezniki pridobili po prej veljavnem pravilniku, ostanejo v veljavi, pravne osebe ali samostojni podjetniki posamezniki pa morajo v šestih mesecih od uveljavitve Pravilnika predložiti ministrstvu dokazilo o prijavi v obvezna socialna zavarovanja za strokovne delavce ter dokazila o izpolnjevanju kadrovskih pogojev za pridobitev dovoljenja (vsaj enega strokovnega delavca za nedoločen čas s polnim delovnim časom). Če slednjega ne storijo, jih bo ministrstvo s sklepom izbrisalo iz vpisnika dovoljenj. Pravilnik je začel veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu, torej 28. 1. 2017.

Nova ureditev kadrovskih pogojev v pravilniku, ki zahteva zaposlitev vsaj enega strokovnega delavca za nedoločen čas s polnim delovnim časom, je po mnenju dosedanjih izvajalcev te dejavnosti kot postranskega poklica v nasprotju z več ustavnimi pravicami. Hkrati omenjeni izvajalci zavračajo očitke iz javne razprave o novem pravilniku glede domnevne nestrokovnosti dela v primeru izvajanja strokovnih nalog po pravilniku kot postranskega poklica, saj strokovnosti izvajanja dela ni mogoče in tudi ne smiselno razlikovati glede na čas opravljanja dela (strokovnost izvajanja nalog v dopoldanskem času, v okviru redne zaposlitve, je enaka strokovnosti izvajanja nalog v popoldanskem času, v okviru izvajanja postranskega poklica).

V skladu z vsem navedenim se na pristojno ministrstvo naslavlja pobudo za spremembo pravilnika, ki bo ponovno omogočila opravljanje dela na trgu na podlagi opravljanja dejavnosti kot postranskega poklica, kot je to omogočal prej veljavni pravilnik.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da pobudo prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 20 jih je glasovalo za, 5 pa jih je bilo proti).

- - -

Po elektronski pošti 15. 5. 2017 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanja državnega svetnika Miloša Poholeta glede problematike nelegalno postavljenih objektov za oglaševanje. Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 16. 5. 2017.

Predlagatelj vprašanj Miloš Pohole je imel besedo.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanja državnega svetnika Miloša Poholeta glede problematike nelegalno postavljenih objektov za oglaševanje ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Miloša Poholeta, in predlaga Ministrstvu za okolje in prostor, Ministrstvu za infrastrukturo, Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direkciji za infrastrukturo in DARS, da vprašanja proučijo in nanje odgovorijo.

Vprašanja državnega svetnika Miloša Poholeta, se glasijo:

1. Katera soglasja in dovoljenja so potrebna za postavitve objektov za oglaševanje na območjih urbanih naselij in katera na območjih izven urbanih naselij?
2. Ali lahko kdorkoli postavi objekt za oglaševanje brez soglasja in dovoljenja občine in če da, v katerih primerih?
3. Katere službe so pristojne za nadzor nad postavitvijo objektov za oglaševanje v urbanih naseljih in izven njih in kdaj začnejo z inšpekcijskim nadzorom?
4. Katera soglasja in dovoljenja so potrebna za postavitve objektov za oglaševanje ob slovenskih avtocestah?
5. Ali je za postavitve objektov za oglaševanje ob avtocestah potrebno soglasje oziroma dovoljenje občine?
6. Kdaj pristojne službe za nadzor nad postavitvijo objektov za oglaševanje ob slovenskih avtocestah začnejo z inšpekcijskim nadzorom?
7. Kakšna sta vloga in stališče DARS do postavitve objektov za oglaševanje v bližini avtocest glede na to, da pogled nanje zmanjšuje pozornost voznikov in tako pomembno vpliva na prometno varnost?
8. Kakšne so pristojnosti in možnosti občin v primerih nelegalne postavitve objektov za oglaševanje na njihovem območju?
9. Zakaj mora občina pri urejanju stanja plačati stroške odstranjevanja nelegalno postavljenih objektov za oglaševanje tudi v varovalnih pasovih državnih cest, saj je za tako stanje krivo nedelovanje državnih inšpekcijskih služb?

Obrazložitev:

Slovenija je na svojem celotnem območju preplavljena z raznovrstnimi objekti za oglaševanje, ki so pogosto postavljeni v nasprotju s prostorskimi akti ter brez vednosti in soglasja lokalnih skupnosti. Praviloma ti objekti nimajo nikakršnih oznak, na podlagi katerih bi se dalo ugotoviti, kdo jih je postavil. Od tovrstnih objektov lokalne skupnosti nimajo nikakršnih finančnih prihodkov, saj jim ne morejo zaračunavati predpisanih taks. Vse to predstavlja nelegalno konkurenco tistim podjetjem, ki objekte postavljajo legalno in plačujejo predpisane obveznosti.

Objekti za oglaševanje so večinoma postavljeni na zasebnih zemljiščih in tam, kjer jih vidi največ ljudi - ob zelo prometnih lokalnih in regionalnih cestah in ob avtocestah. Zelo obremenjena so križišča cest, priključki in izhodi iz avtocest ter glavne vpadnice v mesta. Iznajdljivost investitorjev v te objekte je velika, zelo različne so tudi velikosti in vrste objektov. Kozolci, fasade stavb, ograje, drogovi javne razsvetljave in drugi že obstoječi objekti so postali nosilci objektov za oglaševanje. Nekatere konstrukcije objektov so gromozanske in pravi gradbeni projekti, spet drugi so montažni in postavljeni na hitro. Kot taki predstavljajo nevarnost za okolico, saj jih lahko podre že malo močnejši veter, in takih primerov je veliko. Zlahka bi se zgodila nesreča in bi taka konstrukcija pristala na cesti ali

avtocesti. Podobno je znotraj naselij, saj so objekti pogosto premalo ali nestrokovno pritrjeni na podlago in predstavljajo nevarnost za promet, kolesarje in pešce.

Preveliko število tovrstnih objektov in premajhen oglaševalski trg pogosto povzročajo, da so objekti zanemarjeni, plakati raztrgani, neaktualni ali pa so preprosto brez vsebine. Vse to seveda dodatno povzroča videz neurejenosti in malomarnosti. Velika koncentracija tovrstnih objektov v križiščih, ob prometnih cestah in avtocestah gotovo povzroča preusmerjanje pozornosti udeležencev v prometu in povečuje nevarnost nesreč. Varnost v prometu pa je gotovo ena prvih prioritet in nalog celotne družbe.

Slovenske občine se trudijo urediti ali vsaj nadzirati področje postavitve objektov za oglaševanje na svojih območjih, vendar pri tem praviloma naletijo na nepremagljive ovire v obliki nepristojnosti in neodzivnosti pristojnih občinskih ali državnih služb. Odgovornost oz. pristojnost se prenaša z ene službe na drugo, na koncu pa rešitve ni oz. je do nje dolga pot ali pa je neustrezna. Številni primeri, nekateri od teh so bili v zadnjem času v javnosti zelo odmevni, kažejo, da v Sloveniji na tem področju zakonodaja ni urejena in se ne ve »kdo pije in kdo plača«. Tako lahko vsak dela po svoje, dobički pa očitno niso majhni, vsaj glede na število vedno novih in novih objektov ne.

Na podlagi navedenega predlagam, da pristojno ministrstvo razmisli tudi o spremembi zakonodaje, če je to potrebno. V nasprotnem primeru naj pristojne službe začnejo opravljati svoje delo takoj in dosledno. Ne sme se namreč dogajati, da se praktično čez noč na kmetijskem zemljišču ob avtocesti pojavi gromozanski montažni objekt in se za takojšnjo odstranitev objekta in kaznovanje odgovornih ne zgodi nič.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za okolje in prostor, Ministrstvu za infrastrukturo, Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direkciji za infrastrukturo in DARS, da vprašanja proučijo in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanje v roku 30 dni odgovorijo.

Predlog sklepa je bil sprejet (29 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 29 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

3. točka dnevnega reda:

- **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (ZIPRS1718-A) – nujni postopek, EPA 1890-VII**

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 7. 4. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance kot matično delovno telo in Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj skupaj z Interesno skupino lokalnih interesov kot zainteresirano delovno telo. Mnenje komisije in skupno poročilo komisije in interesne skupine so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo Odbora Državnega zbora za finance in monetarno politiko z Dopolnjenim predlogom zakona so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017.

Mag. Saša Jazbec, državna sekretarka na Ministrstvu za finance, je predstavila predlog zakona.

Miloš Pohole je kot poročevalec matičnega in zainteresiranih delovnih teles pojasnil stališče obeh komisij in interesne skupine.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Dopolnjenemu predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (ZIPRS1718-A) – nujni postopek

Državni svet **ne podpira** Dopolnjenega predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018.

Državni svet se pridružuje stališču vseh treh združenj občin, kjer problematizirajo linearen dvig povprečnine in zahtevajo njeno pravičnejšo porazdelitev. Državni svet ne more podpreti novele zakona, s katero se sicer dviga višina povprečnine za letošnje leto, vendar pa predlagan dvig povprečnine ne sledi dejanskim potrebam in dodatnim obveznostim občin, saj v celoti ne pokriva večjih stroškov dela javnih uslužbencev, ki nastajajo zaradi dogovora Vlade s socialnimi partnerji, pri katerem pa občine niso sodelovale.

Ugotoviti je mogoče, da predlagan dvig povprečnine ne upošteva raznolikosti občin in s tem njihovih različnih finančnih potreb. Medtem ko bodo dodatna sredstva občinam z manj javnimi zavodi in posledično nižjimi stroški dela javnih uslužbencev, zaradi višje povprečnine za 3,5 evre verjetno zadostovala tudi za pokritje drugih izdatkov, pa občinam z več javnimi zavodi predlagan dvig povprečnine ne bo zadoščal niti za osnovni namen, zaradi katerega se predlaga povišanje povprečnine. Negativne posledice linearne razdelitve, ko se vsem občinam, ne glede na različne dodatne obveznosti, zagotavlja enako povišanje povprečnine, bi bilo treba nevtralizirati z novim modelom razdelitve, ki bi ga na podlagi izračunov moralo pripraviti pristojno ministrstvo. Prav vsakoletne ponavljajoče razprave in razhajanja mnenj o ustrezni višini povprečnine za občine bi po mnenju državnih svetnikov zahtevalo bolj sistemski in dolgoročnejši pristop k reševanju tega vprašanja, ki ne izključuje tudi razmišljanj o drugačni organiziranosti lokalne samouprave.

V razpravi je bilo zastavljeno vprašanje, ali je Vlada izračunala znesek privarčevanih sredstev na račun občin zaradi posledic sprejetja predpisov, s katerimi se je v zadnjih letih določala povprečnina v bistveno nižjem znesku kot bi se morala glede na izračun, določen z Zakonom o financiranju občin. Ocenjuje se, da imajo občine okoli 300 evrov nižjo povprečnino, kot bi jo morale imeti, kar znese 600 mio evrov na letni ravni oz. v povprečju letno okoli 3 mio evrov na vsako občino.

Financiranje občin je neurejeno in nestabilno, saj se systemskega Zakona o financiranju občin v tem delu ne spoštuje in se vanj posega z vsakoletnimi spremembami zakonov o izvrševanju proračuna. To povzroča stanje, v katerem morajo občine stalno prilagajati svoje dejavnosti zmanjšanemu obsegu pričakovanih sredstev, kar jim otežuje avtonomno in gospodarno ravnanje, posebno pri načrtovanju investicij. Ponovno je treba poudariti pomembnost uveljavljanja takega sistema financiranja občin, ki bo zagotavljal zadosten obseg sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog in končal dosedanjo prakso, ko so občine primorane za izvajanje predpisanih zakonskih nalog trošiti sredstva za prepotrebne investicije. Problem je še toliko večji, ker občine v aktualni finančni perspektivi praktično nimajo dostopa do evropskih sredstev oz. so možnosti zelo omejene zaradi nezmožnosti zagotavljanja lastnega deleža sofinanciranja projektov. Iz vseh navedenih razlogov je zato treba sprejeti strategijo razvoja lokalne samouprave, ki bo imela tudi podporo lokalnih skupnosti in dolgoročnejšo vizijo njihovega razvoja.

V zvezi z ugotovitvami Vlade o zadostnih sredstvih, s katerimi naj bi razpolagale občine, glede na prihranke, ki jih izkazujejo ob koncu leta, državni svetniki ponovno poudarjajo, da je težnja po varčevanju in prihrankih sredstev konec leta, za izvajanje nalog v tekočem obdobju, glede na logiko porabe proračunskih sredstev, primerna in razumna. Ob tem, da dohodnina ne zadošča za pokritje vseh zakonskih obveznosti in da se občine ne morejo zadolževati, dokler zaključni račun za preteklo leto ni sprejet, občine prihranke namenijo za izpolnjevanje tekočih obveznosti v začetku prihodnjega leta.

Državni svetniki tudi opozarjajo na odpravo anomalij v nekaterih plačilnih razredih. Medtem ko naj bi se s prvotnim predlogom urejalo zgolj plače pomočnic vzgojiteljic v vrtcih, čemur sicer ni moč oporekati, naj bi bili kasneje deležni napredovanj tudi direktorji javnih zavodov. Takšno parcialno urejanje plačnega sistema v javnem sektorju lahko privede še do večjih anomalij v že tako ne najbolj idealnem sistemu. Na mestu je vprašanje, ali bo treba zaradi takšnih in podobnih odprav anomalij ponovno posegati v višino povprečnine.

Predlog mnenja je bil sprejet (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 21 jih je glasovalo za, 3 pa so bili proti).

4. točka dnevnega reda:

- **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona (SZ-1C) - skrajšani postopek, EPA 1861-VII**

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 24. 3. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Mnenje komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo Odbora Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor z Dopolnjenim predlogom zakona so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 5. 2017.

Po elektronski pošti 16. 5. 2017 so državne svetnice in svetniki prejeli stališče Interesne skupine lokalnih interesov z amandmajem k predlogu mnenja.

Predlog mnenja Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 5. 2017.

Besedo je imela Lidija Stebernak, državna sekretarka na Ministrstvu za okolje in prostor, kot predstavnica predlagatelja zakona.

Poročevalec Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Jernej Verbič je pojasnil stališče komisije.

Besedo je imel Miloš Pohole.

Na dileme iz razprave je odgovorila Lidija Stebernak, državna sekretarka na Ministrstvu za okolje in prostor, kot predstavnica predlagatelja zakona.

Predsednik je dal na glasovanje amandma Interesne skupine lokalnih interesov k predlogu mnenja Državnega sveta:

Interesna skupina lokalnih interesov **ne podpira** predloga mnenja Državnega sveta in predlaga Državnemu svetu, da k predlogu mnenja Državnega sveta sprejme naslednji

A M A N D M A :

Predlog mnenja Državnega sveta se spremeni tako, da se glasi:

»Državni svet **ne podpira** Dopolnjenega predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona.

Zaradi odločitve Ustavnega sodišča, da so glede višine subvencije najemniki neprofitnih in najemniki tržnih in hišniških stanovanj v različnih položajih, se predlaga izenačitev položaja vseh upravičencev do subvencije najemnine tako, da se upravičencem do subvencije k tržni najemnini, poleg tržnega dela subvencije, prizna tudi neprofitni del. Jasneje se določa, da so do subvencije k plačilu tržne najemnine upravičeni prosilci, ki plačujejo tržno najemnino, in so se, ne le prijavili na javni razpis, ampak tudi uvrstili na prednostno listo na zadnjem javnem razpisu za dodelitev neprofitnega najemnega stanovanja. Hkrati se predlaga, da subvencijo k plačilu tržne najemnine izplačuje pristojni organ občine stalnega bivališča, ne glede na to, v kateri občini ima prosilec najemno tržno stanovanje in urejeno začasno prebivališče. Na ta način bodo občine po mnenju predlagatelja še dodatno spodbujene k sprejetju stanovanjskih programov in zagotavljanju neprofitnih stanovanj. Prav tako se bodo lahko po novem od vseh najemnikov neprofitnih stanovanj, razen najemnikov, ki so najemno razmerje sklenili pred uveljavitvijo Stanovanjskega zakona, torej bivših imetnikov stanovanjske pravice, zahtevala dokazila o izpolnjevanju splošnih pogojev za pridobitev neprofitnega stanovanja vsakih pet let. Občinam in javnim stanovanjskim skladom ter neprofitnim stanovanjskim organizacijam se tudi omogoča, da bi lahko brezplačno pridobivale in obdelovale osebne podatke iz uradnih evidenc in zbirk osebnih podatkov, ki štejejo za davčno tajnost in občutljivost osebnih podatkov, ki so nujni za realizacijo nalog na stanovanjskem področju. Po besedah predlagatelja je namen zakona tudi povečanje obsega zadolževanja javnih stanovanjskih skladov, s čimer bi spodbudili in omogočili graditev javnih najemnih stanovanj in tako omogočili več upravičencem dostojno bivališče.

Državni svet je bil seznanjen, da je Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj na 95. seji 26. aprila 2017 podprla Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona, ki ga je predložila Vlada, ter mnenje posredovala na Odbor Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor, ki je na 28. seji 10. maja 2017 pripravil dopolnjen predlog zakona. Ob podpori je pristojna komisija Državnega sveta opozorila tudi na predloge občin, ki pa niso bili upoštevani.

Državni svet ne more podpreti dopolnjenega predloga zakona, ki sicer sledi odločbi Ustavnega sodišča v zvezi z izenačitvijo položaja najemnikov neprofitnih ter najemnikov tržnih in hišniških stanovanj glede subvencije najemnin, vendar ne ureja ključnih problemov na stanovanjskem področju oz. vprašanja zagotavljanja zadostnega števila (neprofitnih) stanovanj.

Državni svet izpostavlja prikaz pregleda ureditve tega področjih v drugih pravnih sistemih, kjer je kot primer naveden primer Srbije. V zvezi s tem Državni svet meni, da bi morali navajati primere držav z dobrimi praksami in dobro urejenim pravnim sistemom.

Državni svet opozarja, da bodo finančno podhranjene občine zaradi ponovnega subvencioniranja neprofitnega dela tržne najemnine še bolj obremenjene, še posebej ob upoštevanju naraščanja števila upravičencev, kar je tudi posledica pomanjkanja neprofitnih stanovanj. Ob tem poudarja, da je edini konkretni prihranek iz naslova Zakona o ukrepih za uravnoteženje javnih financ občin prinesla prav ukinitve subvencij neprofitnega dela tržne najemnine, ki pa se s to novelo ponovno uzakonja.

Ob finančni podhranjenosti občin in dodatnih finančnih obveznosti je težko govoriti o spodbujanju gradnje neprofitnih stanovanj, saj občine nimajo dovolj sredstev niti za izvajanje zakonskih nalog, kaj šele za gradnjo stanovanj. Občine bi za namene zagotavljanja stanovanj čim širšemu krogu ljudi, ki si stanovanjskega vprašanja ne morejo sami rešiti, potrebovale dodatna sredstva.

Državni svet tudi opozarja, da je sicer res, da zakon ne bo imel posledic za državni proračun, bo pa imel večje posledice za občinske proračune. V zvezi z institutom

subvencioniranja najemnin se Državni svet sprašuje, zakaj je to naloga občin, saj bi po naravi stvari morala biti nosilec zagotavljanja sredstev za subvencioniranje najemnin država, npr. preko Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, ki je kot nacionalna institucija zadolžena za reševanje stanovanjskih potreb prebivalcev. Opozorjeno je tudi bilo, da bi morali zakonsko določiti in opredeliti zgolj najemnino za stanovanje, centri za socialno delo pa so tiste institucije, ki so pristojne ugotavljati upravičenost do subvencij in jih tudi plačevati.

Glede upoštevanja načela enakosti, kar izhaja iz odločbe Ustavnega sodišča, je treba opozoriti, da se načelo enakosti nanaša tako na pravice kot tudi na odgovornosti, kar pomeni, da bi morali biti vsi (polnoletni) stanovalci v neprofitnih stanovanjih enakopravno odgovorni za poravnavo vseh stroškov in ne samo tisti, ki so sklenili najemno razmerje. V praksi se namreč dogaja, da kljub bistvenemu izboljšanju premoženjskega stanja družinskih članov nosilec najema neprofitnega stanovanja ne plačuje nobenih stroškov, ker je brez dohodka. To je nepravilno in te anomalije predlog zakona oz. dopolnjen predlog zakona ne odpravlja. Dodatno se opozarja na določilo, da je upravičeni prosilec najemnik ali član gospodinjstva, ki se skupaj z najemnikom uvrsti na prednostno listo. To pomeni, da pride na prednostno listo tudi član gospodinjstva, ki pa ni dolžan plačevati stroškov stanovanja.

Državni svet tudi opozarja, da bi moral zakon določiti obvezno in bolj pogosto ugotavljanje izpolnjevanja splošnih pogojev za pridobitev neprofitnega stanovanja in ne le vsakih pet let.

Državni svet, podobno kot Skupnost občin Slovenije, opozarja na 5. člen dopolnjenega predloga zakona, ki določa, da subvencijo k plačilu tržne najemnine izplačuje organ občine stalnega prebivališča, ne glede na to, v kateri občini ima prosilec v najemu tržno stanovanje in urejeno začasno prebivališče. Državni svetniki se pridružujejo opozorilom občin, da se lahko zgodi, da bo najemnik najel stanovanje v regiji, kjer je priznana tržna najemnina višja kot v regiji stalnega bivališča, kar bi pomenilo, da bi morala občina stalnega prebivališča plačevati višjo subvencijo k plačilu tržne najemnine kot je priznana na njenem območju. Občine so predlagale uzakonitev dosedanje prakse, da mora imeti prosilec stalno in začasno prebivališče ter stanovanje v isti občini, kar pa ni bilo upoštevano.

Državni svet izpostavlja tudi opozorilo Skupnosti občin Slovenije, da bo lahko najemnik zavrnil ponujeno neprofitno stanovanje v občini stalnega prebivališča in bil zato sicer izbrisan s prednostne liste oz. izgubil pravico do subvencije za tržno stanovanje, a le za čas po preteku enega leta od objave javnega razpisa, ko bo lahko oddal vlogo neposredno na center za socialno delo in pridobil pravico do subvencije. V izogib temu so zato občine predlagale, da prosilci, ki zavrnejo zagotovljeno neprofitno najemno stanovanje, po izteku enega leta od zadnjega objavljenega javnega razpisa ne bi mogli biti upravičeni do subvencije k plačilu tržne najemnine. Tudi ta predlog ni bil upoštevan.

Državni svet opozarja tudi na 7. člen dopolnjenega predloga zakona, ki Stanovanjskemu skladu Republike Slovenije omogoča, da se poleg 10 % zadolževanja na podlagi Zakona o javnih skladih, dodatno zadolži še za 20 % izkazanega namenskega premoženja sklada brez omejitev. V zvezi s tem se opozarja na neustrezno prakso ugotavljanja vrednosti nepremičnin, ki je privedla do bančne luknje. Predlagana rešitev lahko, ob neustreznem načinu vrednotenja premoženja (stanovanj) sklada, povzroči nenadzorovano dodatno zadolževanje. Če se dodatno zadolževanje že dopušča, bi morala biti osnova za zadolževanje tržna vrednost premoženja oz. nepremičnin. V zvezi z 8. členom dopolnjenega predloga zakona, ki dopušča dodatno (postopno) zadolževanje javnih skladov pri Stanovanjskem skladu Republike Slovenije še do 10 % izkazanega namenskega premoženja javnega sklada, Državni svet opozarja na dva javna sklada, ki sta zadolžena več, kot to dopušča veljavna ureditev, in se sprašuje, ali bo kdo za to odgovarjal, saj gre za skupno premoženje in je pomembno, kako se s tem premoženjem upravlja.

Državni svet opozarja tudi na neurejeno evidenco stanovanj v lasti države. Sprašuje se, ali sploh zna kdo povedati, koliko stanovanj je v lasti države.».

Obrazložitev:

Ker interesna skupina ne podpira dopolnjenega predloga zakona, predlaga spremembo besedila mnenja, ki bo odražalo negativno stališče Državnega sveta.

Predlagani amandma je bil sprejet (33 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 22 jih je glasovalo za, 5 pa jih je bilo proti).

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja skupaj s sprejetim amandmajem:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Dopolnjenemu predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona (SZ-1C) - skrajšani postopek

Državni svet **ne podpira** Dopolnjenega predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona.

Zaradi odločitve Ustavnega sodišča, da so glede višine subvencije najemniki neprofitnih in najemniki tržnih in hišniških stanovanj v različnih položajih, se predlaga izenačitev položaja vseh upravičencev do subvencije najemnine tako, da se upravičencem do subvencije k tržni najemnini, poleg tržnega dela subvencije, prizna tudi neprofitni del. Jasneje se določa, da so do subvencije k plačilu tržne najemnine upravičeni prosilci, ki plačujejo tržno najemnino, in so se, ne le prijavili na javni razpis, ampak tudi uvrstili na prednostno listo na zadnjem javnem razpisu za dodelitev neprofitnega najemnega stanovanja. Hkrati se predlaga, da subvencijo k plačilu tržne najemnine izplačuje pristojni organ občine stalnega bivališča, ne glede na to, v kateri občini ima prosilec najemno tržno stanovanje in urejeno začasno prebivališče. Na ta način bodo občine po mnenju predlagatelja še dodatno spodbujene k sprejetju stanovanjskih programov in zagotavljanju neprofitnih stanovanj. Prav tako se bodo lahko po novem od vseh najemnikov neprofitnih stanovanj, razen najemnikov, ki so najemno razmerje sklenili pred uveljavitvijo Stanovanjskega zakona, torej bivših imetnikov stanovanjske pravice, zahtevala dokazila o izpolnjevanju splošnih pogojev za pridobitev neprofitnega stanovanja vsakih pet let. Občinam in javnim stanovanjskim skladom ter neprofitnim stanovanjskim organizacijam se tudi omogoča, da bi lahko brezplačno pridobivale in obdelovale osebne podatke iz uradnih evidenc in zbirk osebnih podatkov, ki štejejo za davčno tajnost in občutljivost osebnih podatkov, ki so nujni za realizacijo nalog na stanovanjskem področju. Po besedah predlagatelja je namen zakona tudi povečanje obsega zadolževanja javnih stanovanjskih skladov, s čimer bi spodbudili in omogočili graditev javnih najemnih stanovanj in tako omogočili več upravičencem dostojno bivališče.

Državni svet je bil seznanjen, da je Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj na 95. seji 26. aprila 2017 podprla Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona, ki ga je predložila Vlada, ter mnenje posredovala na Odbor Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor, ki je na 28. seji 10. maja 2017 pripravil dopolnjen predlog zakona. Ob podpori je pristojna komisija Državnega sveta opozorila tudi na predloge občin, ki pa niso bili upoštevani.

Državni svet ne more podpreti dopolnjenega predloga zakona, ki sicer sledi odločbi Ustavnega sodišča v zvezi z izenačitvijo položaja najemnikov neprofitnih ter najemnikov tržnih in hišniških stanovanj glede subvencije najemnin, vendar ne ureja ključnih problemov na stanovanjskem področju oz. vprašanja zagotavljanja zadostnega števila (neprofitnih) stanovanj.

Državni svet izpostavlja prikaz pregleda ureditve tega področjih v drugih pravnih sistemih, kjer je kot primer naveden primer Srbije. V zvezi s tem Državni svet meni, da bi morali navajati primere držav z dobrimi praksami in dobro urejenim pravnim sistemom.

Državni svet opozarja, da bodo finančno podhranjene občine zaradi ponovnega subvencioniranja neprofitnega dela tržne najemnine še bolj obremenjene, še posebej ob upoštevanju naraščanja števila upravičencev, kar je tudi posledica pomanjkanja neprofitnih stanovanj. Ob tem poudarja, da je edini konkretni prihranek iz naslova Zakona o ukrepih za uravnoteženje javnih financ občin prinesla prav ukinitvev subvencij neprofitnega dela tržne najemnine, ki pa se s to novelo ponovno uzakonja.

Ob finančni podhranjenosti občin in dodatnih finančnih obveznosti je težko govoriti o spodbujanju gradnje neprofitnih stanovanj, saj občine nimajo dovolj sredstev niti za izvajanje zakonskih nalog, kaj šele za gradnjo stanovanj. Občine bi za namene zagotavljanja stanovanj čim širšemu krogu ljudi, ki si stanovanjskega vprašanja ne morejo sami rešiti, potrebovale dodatna sredstva.

Državni svet tudi opozarja, da je sicer res, da zakon ne bo imel posledic za državni proračun, bo pa imel večje posledice za občinske proračune. V zvezi z institutom subvencioniranja najemnin se Državni svet sprašuje, zakaj je to naloga občin, saj bi po naravi stvari morala biti nosilec zagotavljanja sredstev za subvencioniranje najemnin država, npr. preko Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, ki je kot nacionalna institucija zadolžena za reševanje stanovanjskih potreb prebivalcev. Opozorjeno je tudi bilo, da bi morali zakonsko določiti in opredeliti zgolj najemnino za stanovanje, centri za socialno delo pa so tiste institucije, ki so pristojne ugotavljati upravičenost do subvencij in jih tudi plačevati.

Glede upoštevanja načela enakosti, kar izhaja iz odločbe Ustavnega sodišča, je treba opozoriti, da se načelo enakosti nanaša tako na pravice kot tudi na odgovornosti, kar pomeni, da bi morali biti vsi (polnoletni) stanovalci v neprofitnih stanovanjih enakopravno odgovorni za poravnavo vseh stroškov in ne samo tisti, ki so sklenili najemno razmerje. V praksi se namreč dogaja, da kljub bistvenemu izboljšanju premoženjskega stanja družinskih članov nosilec najema neprofitnega stanovanja ne plačuje nobenih stroškov, ker je brez dohodka. To je nepravilno in te anomalije predlog zakona oz. dopolnjen predlog zakona ne odpravlja. Dodatno se opozarja na določilo, da je upravičeni prosilec najemnik ali član gospodinjstva, ki se skupaj z najemnikom uvrsti na prednostno listo. To pomeni, da pride na prednostno listo tudi član gospodinjstva, ki pa ni dolžan plačevati stroškov stanovanja.

Državni svet tudi opozarja, da bi moral zakon določiti obvezno in bolj pogosto ugotavljanje izpolnjevanja splošnih pogojev za pridobitev neprofitnega stanovanja in ne le vsakih pet let.

Državni svet, podobno kot Skupnost občin Slovenije, opozarja na 5. člen dopolnjenega predloga zakona, ki določa, da subvencijo k plačilu tržne najemnine izplačuje organ občine stalnega prebivališča, ne glede na to, v kateri občini ima prosilec v najemu tržno stanovanje in urejeno začasno prebivališče. Državni svetniki se pridružujejo opozorilom občin, da se lahko zgodi, da bo najemnik najel stanovanje v regiji, kjer je priznana tržna najemnina višja kot v regiji stalnega bivališča, kar bi pomenilo, da bi morala občina stalnega prebivališča plačevati višjo subvencijo k plačilu tržne najemnine kot je priznana na njenem območju. Občine so predlagale uzakonitev dosedanje prakse, da mora imeti prosilec stalno in začasno prebivališče ter stanovanje v isti občini, kar pa ni bilo upoštevano.

Državni svet izpostavlja tudi opozorilo Skupnosti občin Slovenije, da bo lahko najemnik zavrnil ponujeno neprofitno stanovanje v občini stalnega prebivališča in bil zato sicer izbrisan s prednostne liste oz. izgubil pravico do subvencije za tržno stanovanje, a le za čas po preteku enega leta od objave javnega razpisa, ko bo lahko oddal vlogo neposredno na center za socialno delo in pridobil pravico do subvencije. V izogib temu so zato občine predlagale, da prosilci, ki zavrnejo zagotovljeno neprofitno najemno stanovanje, po izteku enega leta od zadnjega objavljenega javnega razpisa ne bi mogli biti upravičeni do subvencije k plačilu tržne najemnine. Tudi ta predlog ni bil upoštevan.

Državni svet opozarja tudi na 7. člen dopolnjenega predloga zakona, ki Stanovanjskemu skladu Republike Slovenije omogoča, da se poleg 10 % zadolževanja na podlagi Zakona o javnih skladih, dodatno zadolži še za 20 % izkazanega namenskega premoženja sklada brez omejitev. V zvezi s tem se opozarja na neustrezno prakso ugotavljanja vrednosti nepremičnin, ki je privedla do bančne luknje. Predlagana rešitev lahko, ob neustreznem načinu vrednotenja premoženja (stanovanj) sklada, povzroči nenadzorovano dodatno zadolževanje. Če se dodatno zadolževanje že dopušča, bi morala biti osnova za zadolževanje tržna vrednost premoženja oz. nepremičnin. V zvezi z 8. členom dopolnjenega predloga zakona, ki dopušča dodatno (postopno) zadolževanje javnih skladov pri Stanovanjskem skladu Republike Slovenije še do 10 % izkazanega namenskega premoženja javnega sklada, Državni svet opozarja na dva javna sklada, ki sta zadolžena več, kot to dopušča veljavna ureditev, in se sprašuje, ali bo kdo za to odgovarjal, saj gre za skupno premoženje in je pomembno, kako se s tem premoženjem upravlja.

Državni svet opozarja tudi na neurejeno evidenco stanovanj v lasti države. Sprašuje se, ali sploh zna kdo povedati, koliko stanovanj je v lasti države.

Predlagano mnenje skupaj s sprejtim amandmajem je bilo sprejeto (32 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, 2 pa sta bila proti).

5. točka dnevnega reda:

Predlog zakona o probaciji (ZPro) - druga obravnava, EPA 1849-VII

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 16. 3. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za državno ureditev. Mnenje komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo Odbora Državnega zbora za pravosodje z Dopolnjenim predlogom zakona so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017.

Besedo je imela Barbara Starič Strajnar, po pooblastilu vodja Službe za probacijo na Ministrstvu za pravosodje, kot predstavnica predlagatelja zakona.

Poročevalka Komisije za državno ureditev Bojana Potočan je pojasnila stališče komisije.

Seja je bila 5 minut prekinjena zaradi priprave amandmaja (ki ni bil vložen).

Razpravljali so: mag. Darija Kuzmanič Korva.

Na dileme iz razprave je odgovorila Barbara Starič Strajnar, po pooblastilu vodja Službe za probacijo na Ministrstvu za pravosodje, kot predstavnica predlagatelja zakona.

Svoj glas je obrazložila mag. Darija Kuzmanič Korva.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017 na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 23/03, 69//04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M n e n j e

k Dopolnjenemu predlogu zakona o probaciji (ZPro)

Državni svet dopolnjen predlog zakona **podpira**.

Predstavnik Ministrstva za pravosodje (v nadaljevanju: MP) je predstavil predlog zakona o probaciji (v nadaljevanju: predlog zakona). Kazenska zakonodaja v Sloveniji že več let omogoča alternativne oblike prestajanja zaporne kazni, eden od načinov je delo v korist skupnosti. Naraščanje števila zaprtih oseb je glavni izziv zaporskim sistemom in celotnemu kazenskemu pravosodju. V Sloveniji se število zaprtih oseb povečuje od 1996, leta 2002 je bilo zaprtih 1147 oseb, 2015 že 1463. Izvrševanje nekaterih skupnostnih sankcij je država že pred leti zaupala centrom za socialno delo, ki pri pripravi ukrepov za resocializacijo obsojenih sodelujejo s pravosodnim sistemom (sodišča, tožilstva, zapori). Vendar pa sistem za izvrševanje alternativnih sankcij na ravni države ni organiziran celovito in ima zato vrsto pomanjkljivosti, pri čemer smo tudi ena redkih evropskih držav, ki nima urejenega sistema celostnega sistema probacije. V naših zaporih je trenutno 55 % obsojencev obsojenih na kazen do 2 let zapora in zato lahko dobro organizirana probacijska služba naredi veliko pri resocializaciji zapornikov in zmanjšanju njihovega števila v zaporih. Kot je izpostavil predstavnik MP pri predstavitvi predloga zakona državnim svetnikom, so se v vseh državah, ki so uvedle probacijski sistem pokazali pozitivni učinki in se kažejo v manjšem številu zapornikov, upadanju povratništva in v pocenitvi sistema izvrševanja kazenskih sankcij.

Probacijske aktivnosti imajo široko paleto nalog, od priprave analiz storilčeve preteklosti in vzrokov za storitev kaznivega dejanja do priprave priporočil sodišču za določitev kazni. Med probacijo se morajo uslužbenci redno srečevati s storilcem in preverjati, ali se storilec drži dogovorjenih obveznosti, ki so določene v osebni načrtu, ki ga storilec podpiše. Probacijska služba bo omogočila poenoteno in poglobljeno obravnavo storilcev po Sloveniji in razvoj probacijskega dela, večjo povezanost vseh služb, ki sodelujejo pri zagotavljanju probacijskih aktivnosti in večjo usposobljenost kadra. MP predvideva, da se bodo sodniki in tožilci pogosteje odločali za izrekanje sankcij, ki se bodo izvajale v skupnosti in krajše zaporske kazni nadomeščali z alternativnimi oblikami kazni. O napotitvi na probacijo bodo odločali komisija za pogojni odpust ali sodišča ali tožilstva, podlaga za napotitev pa bo ocena varnostnega tveganja. Pristojni organ se bo tudi odločil, katera sankcija je za posameznega storilca najprimernejša. Trenutno so pri nas aktivnosti za izvajanje alternativnih sankcij razpršene med centre za socialno delo, policijo, tožilstvo, sodišča in zapore. Predlog zakona ureja namen in sistem organizacije probacijske službe, ustanovljena bo uprava za probacijo, ki bo organ v sestavi MP, delovalo bo še 5 regionalnih enot - v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru in Novem mestu. Predstavnik MP je izpostavil, da je v fazi pripravljanja predloga zakona potekalo intenzivno usklajevanje z vsemi deležniki.

Državni svet je izpostavil nejasnosti glede prenosa strokovnih delavcev s centrov za socialno delo na upravo za probacijo. Opozoril je, da bodo centri za socialno delo še naprej v celoti opravljali naloge pri obravnavi mladoletnikov in celotno obravnavo odraslih storilcev kaznivih dejanj in prekrškov kot pokazenska pomoč. Prav tako na centrih za socialno delo ostajajo naloge v postopku preiskave ter obravnave storilcev med prestajanjem kazni zapora, po prestani kazni zapora in obravnavo storilcev prekrškov. Glede na to, da so centri za socialno delo že zdaj kadrovsko podhranjeni, so se državni svetniki strinjali, da si je težko predstavljati njihovo delo na področju dela z odraslimi in mladoletnimi storilci kaznivih dejanj in prekrškov ob še zmanjšanim številu strokovnih delavcev. Še posebej je to dejstvo zaskrbljujoče v povezavi s poudarki iz razprave in nekaterimi zapisi v gradivu in medijih, da v Sloveniji zelo primanjkuje ustreznega kadra, ki lahko strokovno opravlja delo pri izvrševanju kazenskih sankcij in pokazenski obravnavi. To namreč pomeni, da je kadrovski bazen za centre za socialno delo in za upravo za probacijo pri iskanju strokovnega kadra isti, zato so v zvezi s prenosom kadrov državni svetniki izrazili stališče, da bodo nujna nadaljnja usklajevanja z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in s centri za socialno delo. Predstavnik MP je Državnemu svetu sicer zagotovil, da so usklajevanja s centri za socialno delo potekala in da z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ves čas dobro sodelujejo. Poudarjeno je bilo, da ne bo šlo za avtomatski prenos kadra, ampak za postopen proces in da bodo delavci prehajali na novo službo, glede na svojo afiniteto do dela. Predstavnik MP je državnim svetnikom tudi dejal, da ni določeno,

koliko in kateri strokovni kader se prenese, prav tako ni določena dinamika prenosa kadra med službama, ker želijo ves postopek izpeljati postopoma. MP se zaveda, da so centri za socialno delo trenutno edini, ki imajo strokovne izkušnje z delom s storilci na terenu in ne želijo ogroziti vzpostavljenega dela. Na MP menijo, da bo ob dokončanju procesa ustanovitve in delovanja uprave za probacijo nanjo preneseno približno 70 % nalog, ki jih zdaj opravijo centri za socialno delo. Državni svet se je zavzel za to, da se na novo načrtovano službo neposredno ne prenaša delavcev iz centrov za socialno delo v pravosodni sistem.

Predstavnica Skupnosti centrov za socialno delo je kolege državne svetnike opozorila tudi na problem uvrščanja prenesenih strokovnih delavcev na najnižje delovne nazive, ko bodo preneseni na upravo za probacijo in zato je državne svetnike zanimalo, kako se bo reševala ta problematika, saj gre za strokoven kader, ki ga je treba ustrezno plačati. Predstavnik MP je izpostavil, da gre za nesporazum, ki je nastal zaradi razlik pri razporejanju uslužbencev v strokovne nazive glede na to, ali delajo v javni upravi ali v državnem sektorju. Državnemu svetu je zagotovil, da ne bo prišlo do oškodovanja uslužbencev in da ob prenosu na novo službo ne bo nihče na slabšem, kot je bil v izhodiščem položaju, ko je delal na centru za socialno delo.

Na Državnem svetu so bile izpostavljene tudi pripombe lokalnih skupnosti, konkretno Občine Domžale, ki je zahtevala, da se v 4. in 6. odstavku 19. člena besedna zveza »samoupravna lokalna skupnost« nadomesti z »Republika Slovenija« in besedna zveza »iz proračuna« nadomesti z »iz državnega proračuna«, saj so pri predlaganih rešitvah v Zakonu o probaciji zaznali ponovno obremenitev lokalnih skupnosti z novimi nalogami s strani države, pri čemer te obremenitve niso ustrezno finančno ovrednotene. Predstavnik MP je poudaril, da ne gre za nove obremenitve lokalnih skupnosti, saj določene naloge v primeru izvrševanja alternativnih oblik izvajanja sankcij, kot je delo v splošno korist, lokalne skupnosti izvajajo že zdaj.

Predlog zakona določa plačilo stroškov, povezanih z izvrševanjem dela v splošno korist, ki se delno krijejo iz državnega proračuna (zdravstveno in nezgodno zavarovanje ...), stroške prevoza, malice in še nekatere stroške, pa krije storilec sam. Državni svet je izpostavil vprašanje, kako bo lahko storilec, ki ni zaposlen, kril stroške prevoza in malice. Državnim svetnikom je bilo s strani predstavnika MP pojasnjeno, da takšna ureditev velja že sedaj in se s predlogom zakona sistem ne spreminja, pri čemer velja, da storilec teh stroškov ne krije, če je upravičen do socialnovarstvenih prejemkov.

Državni svet je v razpravi izpostavil tudi problematiko mladoletnih oseb in njihove obravnave v okviru probacije. Ureditev obravnave mladoletnih oseb ostaja izključno v centrih za socialno delo in z Zakonom o probaciji ne doživlja sprememb. Stališče MP je, da je slovenski sistem obravnave mladoletnikov ustrezen in še naprej ostaja prioriteta, da se mladoletnike drži ven iz kazenskega sistema, v relaciji med centri za socialno delo in vzgojnimi zavodi. Predstavnik MP je omenil, da nekatere evropske države tudi mladoletnike obravnavajo v sistemih probacije, vanje pa vključujejo tudi obravnavo žrtev kaznivih dejanj, vendar se pri nas zaenkrat takšni sistemi ne bodo uvajali, ob izvajanju probacijskega sistema se bo videlo, če bodo potrebne spremembe in kako bo proces uvajanja probacije potekal v praksi. Glede mladoletnikov so bili državni svetniki informirani tudi o tem, da MP pripravlja predlog zakona o mladoletnikih, ki bo še poudaril njihovo obravnavo izven kazenskega sistema.

Enotna probacijska služba naj bi prinesla tudi zmanjševanje stroškov za obravnavo zapornikov. Predstavnik MP je izpostavil, da je razmerje porabljenih finančnih sredstev za zapornika in storilca v postopkih probacije 1 proti 10. Državne svetnike je zanimalo, koliko finančnih sredstev bo porabljenih za vzpostavitev probacijskega sistema, pri tem so izrazili dvom, če bo v resnici prišlo do velikih prihrankov. Državnemu svetu je bilo pojasnjeno, da je za vzdrževanje zaporskega sistema letno treba zagotoviti 35 milijonov evrov, probacijska služba bo letno potrebovala sredstva v višini 2.5 in 3 milijone evrov, kakšen bo prihranek na račun probacije in če bo do njega prišlo pa bo, kot so ugotovili državni svetniki, vidno šele v prihodnjih letih.

Državni svet je ugotovil, da so bili v okviru obravnave predloga zakona na 37. seji Odbora za pravosodje 9. maja 2017 sprejeti amandmaji odbora k 40. in 42. členu, amandma k amandmaju k 43. členu poslanskih skupin SMC, DeSUS in SD in amandmaji koalicijskih strank SMC, DeSUS in SD k 2., za novi 2.a člane, za novi 2.b člen, 3., 4., 5., 6., 7., za novi 7.a člen, 8., 9., 10., 11., za novi 11.a člen, 12., 13., 14., 15., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 24., 26., 28., 29., 30., 43., 45., 46., 47., 50., 51., in 52. členu.

* * *

Za poročevalko na seji Državnega sveta je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Predlagano mnenje ni bilo sprejeto (29 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 8 jih je glasovalo za, 19 pa jih je bilo proti).

6. točka dnevnega reda:

– Skupno poročilo o delu državnih tožilcev za leto 2016, EPA 1898-VII

Poročilo je bilo objavljeno na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 13. 4. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo je obravnavala Komisija za državno ureditev. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 16. 5. 2017. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 16. 5. 2017.

Besedo je imela Irena Kuzma, vrhovna državna tožilka, kot predstavnica predlagatelja zakona.

Besedo je imela mag. Evelin Pristavec Tratar, v.d. generalne direktorice Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo na Ministrstvu za pravosodje.

Poročevalec Komisije za državno ureditev Rajko Fajt je pojasnil stališče komisije.

Razpravljali so: Drago Ščernjavič, dr. Janvit Golob, mag. Marija Lah in mag. Stojan Binder.

Dodatno obrazložitev je podala mag. Evelin Pristavec Tratar, v.d. generalne direktorice Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo na Ministrstvu za pravosodje.

Prav tako je dodatno obrazložitev podala Irena Kuzma, vrhovna državna tožilka, kot predstavnica predlagatelja zakona.

Besedo je imel mag. Stojan Binder (replika).

Svoj glas sta obrazložila Igor Antauer in dr. Janvit Golob.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017 na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 23/03, 69//04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M n e n j e

k Skupnemu poročilu o delu državnih tožilcev za leto 2016

Državni svet **se je seznanil** s poročilom.

Predstavniki Vrhovnega državnega tožilstva (v nadaljevanju: VDT) je Državnemu svetu predstavil Skupno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2016 (v nadaljevanju: poročilo). Na rezultate dela je že vplivala kadrovska okrepitev državnih tožilstev v 2015, ko so zaposlili 30 novih državnih tožilcev. Zdaj je zasedenih 217 tožilskih mest, kar predstavlja 83 % predvideno zasedenost mest. Za plače zaposlenih porabijo 90 % sredstev, ostalo predstavljajo materialni stroški, izvajanje alternativnih postopkov, postopki po ZOPNI in male investicije. Državna tožilstva imajo še vedno težave z informacijsko opremo in z zastarelimi strežniki in izrabljenim voznim parkom. Ministrstvo za pravosodje (v nadaljevanju: MP) se v zadnjem obdobju trudi izboljšati opremljenost državnih tožilstev in tako bodo 2017 prejeli večje število računalnikov in druge opreme. Prostori državnih tožilstev so v solidnem stanju.

Državna tožilstva zadnja 3 leta obvladujejo pripad zadev, rešenih je več zadev, kot jih sprejmejo na novo. Tudi pripad zadev se v zadnjih 2 letih zmanjšuje in prejmejo manj zadev tako od policije kot od oškodovancev. Leta 2016 je bilo na državnih tožilstvih rešenih 69 % ovadb. Ovdabe, ki so nerešene, se nahajajo bodisi pri tožilcu ali na sodiščih ali Policiji. V primeru zavrženih ovadb se ugotavlja razlog za to in do zavrženja največkrat pride, ker se izvajajo alternativni postopki reševanja, ali gre za bagatelne zadeve, ali oškodovanec umakne pregon, pride do zastaranja ali gre za pomanjkanje dokazov. Odstotek obtoženih je bil v 2016 35 %, od tega je bilo obsojenih 86 % oseb. Delež zapornih kazni se je dvignil, 20 % vseh kazni je zapornih. Leta 2016 je bilo sklenjenih 365 sporazumov o priznanju krivde, kar je več kot 2015, ti sporazumi se sklepajo v primeru hujših kaznivih dejanj. Državna tožilstva tako pripomorejo k skrajševanju trajanja postopkov, manjšim stroškom in manjši obremenitvi sodišč. Za odloženi kazenski pregon so se državna tožilstva odločila v 3141 primerih polnoletnih storilcev, kar je manj kot 2015. Pri polnoletnih storilcih so se državni tožilci v 527 primerih odločili za vplačila v korist javnih ustanov. Tudi število del v splošno javno korist se je rahlo povečalo. V korist prejemnikov plačil je bilo 2016 nakazano več kot 240.000 evrov. Tudi kaznovalni nalogi prispevajo k hitrejšemu reševanju postopkov in so bili 2016 predlagani za 2638 storilcev, sodišča so jim ugodila v 98 % primerov. Trajanje postopkov na državnih tožilstvih je določeno in gre za rok (120 dni), v katerem mora državni tožilec sprejeti odločitev o vloženem primeru. Glede reševanja primerov se izvajajo mesečni nadzori, pri čemer lahko vodja državnega tožilstva odobri tudi podaljšanje roka.

Predstavniki MP je državne svetnike seznanil, da poročilo ocenjujejo kot dobro pripravljeno in daje dober vpogled v delo državnih tožilstev. V poročilu so podatki analitično predstavljeni, čeprav MP še vedno pogreša več primerjav med posameznimi tožilstvi, predvsem več analitike pri odstopanjih posameznih tožilstev - velike razlike pri uporabi alternativnih postopkov, razlike v deležu obtoževanja. Izboljšanje računalniške opreme za državna tožilstva je ena od prioritet MP, ki je prepričano, da se bo situacija izboljšala v nekaj letih. Predstavniki MP je državnim svetnikom omenil, da poteka skupno naročilo za nakup 500 računalnikov in LCD zaslonov, ki ga vodi Ministrstvo za javno upravo, del opreme bo prišlo tudi na državna tožilstva, prav tako so v zaključni fazi postopki javnega naročila za tiskalnike, prenosni računalniki pa bodo v kratkem poslani na državna tožilstva. Tudi pri voznem parku se problematika rešuje postopoma za vse pravosodne organe.

Državni svet je prosil za dodatna pojasnila glede izvajanja alternativnih oblik kazni, ki se izrekajo v okviru tožilskih postopkov. Predstavniki VDT je izpostavil, da gre pri alternativnih oblikah kazenskega pregona in drugih poenostavitvah kazenskega postopka za možnost poravnavanja in odloženega pregona, vedno pa tožilec opravi presojo, ali glede na težo prestopka ni nujen kazenski postopek. V teh postopkih se lahko storilec naloži delo v javno korist, povračila stroškov, poplačila v korist javnih ustanov. Državni svetniki so bili seznanjeni, da se pri polnoletnih storilcih državni tožilci najpogosteje odločajo za vplačila v korist javnih ustanov ali poravnavo škode. Leta 2016 se je povečal delež poravnavanj in delež uspešno zaključenih poravnavanj za polnoletne osebe, na ta način so se zaključili postopki v 475 zadevah. Na račun izvajanja alternativnih postopkov je država v proračun pridobila okoli 250.000 evrov, pri čemer je predstavnik VDT državnim svetnikom pojasnil, da se alternativni postopki vodijo za najblažja kazniva dejanja in so vsote, ki jih posameznik vplača npr. v humanitarne namen, lahko 500 evrov in manj, saj gre v glavnem za slabše situirane posameznike in je zanje tudi to lahko precejšnja vsota.

Državni svetniki so pozdravili dobre rezultate dela državnih tožilcev, vendar so pri tem opozorili, da žal v javnosti najbolj odmevajo primeri, ko obsodbe na višjem sodišču ali na Evropskem sodišču za človekove pravice padejo. Gre za posamezne odmevne primere, ki mečejo slabo luč na slovenski pravosodni sistem in povečujejo stopnjo nezaupanja vanj in vzbujajo celo občutek vpliva politike na pravosodni sistem. Predstavnik VDT je državnim svetnikom pojasnil, da je obsodilnost storilcev pri nas 86 %, v okviru EU ne odstopamo in gre za dobre rezultate dela državnih tožilcev. V primeru, da bi bila obsodilnost okoli 100 % bi se morali vprašati, kaj je narobe s pravosodnim sistemom. Predstavnik VDT je državne svetnike opozoril, da se moramo zavedati tudi, da tožilec gradi obtožbo na utemeljenem sumu, sodišče pa sodbo izda na gotovost. Pri tožilcu vedno obstaja dvom, ali bo sodišče upoštevalo in ocenilo vse njegove dokaze, kot jih je on, ali bodo priče povedale to, kar so prvotno. Druga plat je še razvoj pravne stroke in lahko se zgodi, da se dokazni standardi povečajo, nekaj, kar je včasih zadostovalo za obsodbo, ne zadostuje več ali celo pomeni kršitev pravic storilca in podobno. Državni svetniki so v zvezi s tem izpostavili še, da je pri nas zelo pogosta praksa medijske obsodbe in ko je nekdo obtožen v medijih, javnost pričakuje samo še potrditev s strani sodišča. Če je ta oseba na sodišču oproščena, ker mu ni bila dokazana krivda, se avtomatično izpostavi sodišče in tožilce kot krivce, ki niso poskrbeli za izrek kazni. Državni svet se je strinjal, da odnos medijev zelo sooblikuje odnos javnosti do pravosodnega sistema, pri čemer morajo tožilci in sodišča vztrajati v nepristranskosti in objektivnosti. Vsi skupaj pa se moramo boriti za spremembe v družbi, ki bodo vodile v manj populističen odnos do pravosodja, saj je bistvo demokratične družbe, da se vsaka obsodba pazljivo pretehta.

Državni svet je sicer z zadovoljstvom ugotovil, da se problematika slabe računalniške opremljenosti na državnih tožilstvih začinja reševati, kot je zagotovil predstavnik MP, vendar Državni svet opozarja, da je nedopustno, da država tega področja ni urejala prednostno. Državni svetniki so izpostavili tudi slabo stanje strežnikov na državnih tožilstvih, kjer lahko samo upamo, da bodo zamenjani prej, preden bi se zgodila okvara in bi izginili podatki, kar bi imelo hude posledice.

Predstavnik VDT je na vprašanje državnih svetnikov o sodelovanju z državnimi institucijami zagotovil, da državna tožilstva zgledno sodelujejo s Policijo kot tudi z ostalimi državnimi organi. Poudaril je, da je najbolj pomembno sodelovanje državnih tožilcev z različnimi organi na 1. stopnji, na okrožnih državnih tožilstvih. Tam gre za direkten stik s FURS, centri za socialno delo, ko se policisti obračajo na tožilstvo s strokovnimi vprašanji in tožilci sodelujejo v kriznih timih in sodelujejo na sestankih na centrih za socialno delo. V takšnih primerih pride do dogovorov o delu, izpostavljene pa so lahko tudi problematike posameznega območja.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predlagano mnenje je bilo sprejeto (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 10 jih je glasovalo za, 6 pa jih je bilo proti).

7. točka dnevnega reda:

– Letno poročilo o poslovanju Specializiranega državnega tožilstva za leto 2016, EPA 1768-VII

Letno poročilo je bilo objavljeno na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 16. 2. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Letno poročilo je obravnavala Komisija za državno ureditev. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 16. 5. 2017. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 16. 5. 2017.

Besedo je imela Darja Šlibar, višja državna tožilka, namestnica vodje Specializiranega državnega tožilstva, kot predstavnica predlagatelja letnega poročila.

Besedo je imela mag. Evelin Pristavec Tratar, v.d. generalne direktorice Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo na Ministrstvu za pravosodje.

Poročevalec Komisije za državno ureditev Rajko Fajt je pojasnil stališče komisije.

Razpravljala sta Bojan Kontič in Drago Ščernjavič.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017 na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 23/03, 69//04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M n e n j e

k Poročilu o poslovanju Specializiranega državnega tožilstva RS za leto 2016

Državni svet **se je seznanil** s poročilom.

Predstavnik Specializiranega državnega tožilstva (v nadaljevanju: SDT) je Državnemu svetu predstavil Poročilo o poslovanju Specializiranega državnega tožilstva za leto 2016 (v nadaljevanju: poročilo). V tem letu delo SDT kaže realno sliko, saj so se predhodno kadrovsko okrepili in rešili tudi nekatere materialno-tehnične težave, ki so doslej motile delovanje, čeprav nekaj problemov ostaja še naprej. SDT je 2016 delalo učinkovito, uspešno in gospodarno. Število ovadenih oseb se je povečalo, 2016 je bilo vloženi 519 ovadb. Gre za posledico organizacijskih sprememb in dodatne specializacije tožilcev za določeno področje (korupcija, gospodarski kriminal ...). Leta 2016 so bile vložene zahteve za preiskavo zoper 310 fizičnih in 19 pravnih oseb. Obtožni akti so bili vloženi zoper 145 fizičnih in 13 pravnih oseb. Dosežene so bile obsodilne sodbe zoper 104 fizične osebe in 2 pravni osebi. Uspešnost obtoževanja je bila 81 %. Prevladujejo izreki kazni, ki so kombinacija zaporne in denarne kazni.

Državni svet je bil seznanjen, da so sodišča v postopkih odvzela za več kot 36 milijonov evrov premoženjske koristi in na podlagi obsodilnih tožb so sodišča naložila denarne kazni v višini več kot 600.000 evrov. Začasno je bilo zavarovanega premoženja v višini več kot 150 milijonov evrov, odrejene in razširjene so bile finančne preiskave zoper 10 fizičnih in pravnih oseb skupaj. Na novo so bili vloženi predlogi za začasno zavarovanje odvzema premoženja nezakonitega izvora zoper 5 oseb, v vrednosti nekaj manj kot 400.000 evrov. Vloženi je bilo 7 obtožb po ZOPNI v višini več kot 4 milijone evrov. Pripad zadev na SDT je približno enak, število zahtev za preiskave se je povečalo, kar kaže na dobro delo, število obsojenih je bilo višje kot leto prej. Leta 2016 je 29 oseb sklenilo sporazum o priznanju krivde, kar je več kot 2015. Vsako leto se poveča število kazenskih ovadb za korupcijska kazniva dejanja, prav tako se povečuje število vloženi obtožni aktov in obsodilni sodb na tem področju.

V SDT dela 28 državnih tožilcev, ki so razporejeni v 5 oddelkov, pomaga 7 strokovnih sodelavcev. Kot vsa državna tožilstva ima tudi SDT težave s tehnično opremo - voznim parkom, ki se počasi nadomešča in informacijsko opremo (računalniki, strežniki ...). Stara računalniška oprema povzroča težave pri sodelovanju z drugimi službami (policija, sodišča), ker imajo ti boljšo opremo. Zaradi dodatnih zaposlitev imajo prostorsko stisko, ki jo poleti še okrepijo neklimatizirani prostori. Še vedno nimajo dovolj prostora za arhiv in ustreznih prostorov in opreme za varovanje tajnih materialov od stopnje zaupno naprej. Specifika SDT je velika poraba finančnih sredstev za prevajanje gradiv, ki jih dobijo iz tujine. SDT deluje na medijsko odmevnih področjih - gospodarski, bančni in korupcijski kriminal, terorizem, trgovanje s prepovedanimi drogami. Tudi 2016 se je prednostno obravnavalo korupcijska kazniva dejanja, s področja telekomunikacij, energetike, bančništva in zdravstva. V trenutno 33 preiskovalnih postopkih bančne kriminalitete je ocenjena vrednost oškodovanja premoženja v višini 230 milijonov evrov. Leta 2016 se je v sodni preiskavi bančne

kriminalitete nahajalo že 20 kazenskih zadev zoper 89 oseb. V SDT je bilo ustanovljenih 5 preiskovalnih skupin, povezovanje z drugimi organi je dobro.

Predstavniki MP so izrazili zadovoljstvo s poročilom in rezultati dela SDT. MP pozna vso problematiko glede materialno-tehničnih težav SDT in po nekaj letih zastoja ta vprašanja pospešeno rešujejo. MP sodeluje v skupnih javnih razpisih Ministrstva za javno upravo za nakup računalniške in druge opreme in vozil, del tega je že ali bo dobilo tudi SDT in druga tožilstva. Klimatizacija prostorov SDT bo dolgoročno urejena, trenutno so težave z vpisom etažne lastnine, poteka tudi javno naročilo za dodatne prostore za arhiv SDT.

Državni svetniki so izpostavili občutljivost tem, ki jih SDT preiskuje, med drugim bančni kriminal in korupcijo v zdravstvu. Javnost je glede preganjanja bančne kriminalitete in oseb, ki so povzročili t. i. »bančno luknjo« vedno bolj nestrpna, saj se jim zdi, da je s časovnim odmikom dejanj tudi vedno manj možnosti, da bi bile konkretne osebe kaznovane. Če vidimo, da je nekaj direktorjev gospodarskih družb obsojenih in prestajajo zaporne kazni, pa se zdi, kot da se na področju preganjanja bančne kriminalitete ne premaknemo nikamor. Državni svet je opozoril na primer Islandije, ki se je kriminala v svojih bančnih vrstah lotila bolj odločno in ga hitreje zaključila. V zvezi s tem je bilo na Državnem svetu postavljeno vprašanje, ali ima SDT zadostne kadrovske kapacitete za svoje delovanje ali bi bilo morda na tem področju ekipo še okrepiti. Predstavniki SDT so državnim svetnikom zagotovili, da SDT zdaj težav s pomanjkanjem kadra nima, morda bi bili lahko okrepljeni s še kakšnim strokovnim sodelavcem. Na področju bančne kriminalitete dela 10 državnih tožilcev, vendar gre za izjemno zahtevne in obsežne primere, pri katerem posamezni elementi postopka trajajo več mesecev, z izvedeniškimi mnenji in s pridobivanjem dokazov iz tujine vred. Poudaril je razliko med preganjanjem bančne kriminalitete pri nas in na Islandiji, razlika je že pri pogoju za ugotovitev kazenske odgovornosti, pri nas mora biti dokazan naklep. Na Islandiji temu ni bilo tako, banke so bile v zasebni lasti, posamezniki pa so bili obravnavani predvsem zaradi izrabe notranjih informacij in goljufij, kar je lažje dokazovati, sistema sta si tako različna, da jih je težko primerjati. SDT mora spoštovati kazenske postopke, kot jih imamo in dokazne standarde. Čas postopkov je podaljšán tudi zaradi pridobivanja podatkov iz tujine. Predstavniki SDT so poudarili tudi, da se zavedajo, da javnost želi rezultate, ki se po njenem mnenju v statistikah SDT že kažejo. Na Državnem svetu je bila izpostavljena tudi posebna občutljivost javnosti glede korupcije v zdravstvu in predstavniki SDT so državnim svetnikom predstavili nekaj primerov in poudarili, da gre za še posebej težavne preiskave, saj se obe strani strinjata s korupcijo in je zelo težko najti dokaze oziroma koga, ki spregovori in s tem sproži možnost iskanja dokaznega materiala, pri čemer so dokazni standardi visoki.

Državni svet je pozdravil pozitivne premike glede zagotavljanja informacijske opreme in zamenjave vozil za SDT, čeprav je res, da se ta problematika vleče že predolgo in moti procese dela v SDT, ki se ukvarja s preganjanjem in obravnavo najzahtevnejših kaznivih dejanj. Državni svet še naprej podpira prizadevanja SDT za ureditev ustreznega in varovanega prostora za shranjevanje arhiva oziroma prostorov za hranjenje materialov z višjo oznako tajnosti.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predlagano mnenje je bilo sprejeto (23 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 17 jih je glasovalo za, 1 pa je bil proti).

8. točka dnevnega reda:

- **Letno poročilo o poslovanju Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu RS (Posebni oddelek) za leto 2016, EPA 1767-VII**

Letno poročilo je bilo objavljeno na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 16. 2. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Letno poročilo je obravnavala Komisija za državno ureditev. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 16. 5. 2017. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 16. 5. 2017.

Besedo je imela Mojca Gruden, vodja Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili, kot predstavnica predlagatelja letnega poročila.

Besedo je imela mag. Evelin Pristavec Tratar, v.d. generalne direktorice Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo na Ministrstvu za pravosodje.

Poročevalec Komisije za državno ureditev Rajko Fajt je pojasnil stališče komisije.

Razpravljal je Alojz Kovšca.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017 na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 23/03, 69//04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M n e n j e

k Letnemu poročilu o poslovanju Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu RS za leto 2016

Državni svet **se je seznanil** s poročilom.

Predstavnica Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu RS (v nadaljevanju: posebni oddelek) je državnemu svetu predstavila Letno poročilo o poslovanju posebnega oddelka za leto 2016 (v nadaljevanju: poročilo). Posebni oddelek po vseh podatkih odstopa od povprečja ostalih tožilstev tako glede učinkovitosti, ki je med višjimi, ima najvišji delež rešenih zadev, po drugi strani pa ima posebni oddelek najmanjši delež obsojenih. Rezultati so posledica tega, da je posebni oddelek krajevno in stvarno pristojen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki jih v službi in izven nje storijo uradne osebe Policije, kar predstavlja pretežni del nalog, ter Vojaške policije, ki imajo pooblastila Policije v predkazenskem postopku ter za uradne osebe Obveščevalno-varnostne službe Ministrstva za obrambo, uradne osebe, napotene na misijo v tujino s pooblastili Policije v predkazenskem postopku in uradne osebe Slovenske obveščevalne-varnostne službe (SOVA). Bistvo dela posebnega oddelka glede na preiskovance je, da se hitro in nepristransko preiščejo obtožbe kaznivega dejanja in ni toliko bistvena končna obsodba, zato je tudi delež obsojenih majhen, čeprav se zadnja leta dviguje; 2016 je bilo obsojenih 45 policistov.

Pripad zadev se je malo povečal, vendar iz teh podatkov ni mogoče potegniti nobenih zaključkov. Posebni oddelek dela s približno enakih pripadom že vsa leta, približno enako je tudi rešenih ovadb, rahlo se povečuje število obsojenih. Po besedah predstavnice posebnega oddelka je mogoče njegovo delo z nekaterimi majhnimi spremembami zakonodaje in predvsem z dogovorom s Policijo o boljšem sodelovanju in obveščanju posebnega oddelka še izboljšati. Predstavnica posebnega oddelka je državnim svetnikom

naštela nekatere težave s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Težave so podobne kot pri vseh državnih tožilstvih: slaba računalniška oprema, iztrošenost druge informacijske opreme in vozil ter stiska s prostorom. Omenjena je bila tudi problematika shranjevanja materialov višje stopnje tajnosti, s katerimi imajo v njihovem oddelku opravka, glede na to, da so pristojni tudi za preiskave kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe SOVE in OVS. Ob nastajanju posebnega oddelka se ni razmišljalo, da potrebujejo varnostno območje za rokovanje s takšnimi podatki, ki ima zelo stroge in visoke standarde ravnanja z dokumenti, podobne težave imajo tudi mnoga sodišča.

Naslednja težava, ki se vleče že od nastanka posebnega oddelka 2007, je sodelovanje s Policijo oziroma obveščanje Policije o sumih kaznivih dejanj. Policija je dolžna obvestiti posebni oddelek takoj, ko so podani razlogi za sum, da je policist storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti. Opuščanje obveščanja posebnega oddelka ima zlasti veliko težo v primeru, kjer bi policisti posebnega oddelka morali opraviti ogled kraja kaznivega dejanja ali zavarovati dokaze za kazenski postopek. Glede na to, da so razlogi za sum najmanjša stopnja suma, navedeno ravnanje ni v skladu z določbo 158. a člena Zakona o kazenskem postopku. Težava je tudi v ustreznem zagotavljanju brezplačne tehnične pomoči Policije posebnemu oddelku, kot je zapisana v Zakonu o državnem tožilstvu. Predstavnica posebnega oddelka je državnim svetnikom omenila tudi predvideno novelo ZKP-N, ki naj bi njihove pristojnosti omejila na preiskovanje sumov kaznivih dejanj, ki so s strani pooblaščenih oseb storjena v službi. Predstavnica posebnega oddelka je to ocenila za korak nazaj, saj je posebni oddelek zato, da Policija ne preiskuje samo sebe, in so konkretni primeri, ki kažejo na to, da je potreben zunanji organ, ki objektivno in nepristransko preiskuje policiste in druge pooblaščen osebe. Glede na predlagane spremembe ugotavljajo, da jim zakonodaja ni v pomoč, da bi lažje opravljali svoje dolžnosti in zato je mnenje posebnega oddelka do predlagane spremembe 158.a člena ZKP-N odklonilno.

Državni svet je želel podrobnejša pojasnila o nadaljevanju težav pri obveščanju posebnega oddelka v primeru sumov kaznivih dejanj, ki jih storijo policisti in o predstavljenih težavah pri zagotavljanju tehnične pomoči Policije posebnemu oddelku. Državni svet je v svojih stališčih že opozarjal na omenjene težave in apeliral na vse vpletene, da jih poskušajo rešiti. Predstavnica posebnega oddelka je državne svetnike opozorila, da se situacija ne izboljšuje, ampak se po njihovem mnenju celo slabša. Policija ostaja na svojem stališču, da želijo sami preiskovati te zadeve, posebnega oddelka ne obvestijo ali ga obvestijo prepozno ali jim ne odstopijo zahtevane dokumentacije. Dejstvo je, da posebni oddelek za marsikatero kaznivo dejanje, ki potem konča na sodišču s pravnomočno obsodilno obsodbo, izve iz medijev ali anonimnih ovadb ali iz lastne zaznave. Prav tako bi morala Policija posebnemu oddelku zagotoviti brezplačno tehnično pomoč, vendar so se zgodili primeri, ko Policija te tehnične pomoči ni zagotovila. Predstavnica posebnega oddelka je Državnemu svetu izpostavila zaskrbljujoč primer iz 2016, ko je bil zaznan sum kaznivega dejanja posedovanja otroške pornografije, ko je posebni oddelek med hišnimi preiskavami zasegel več računalniških naprav. Samo strokovnjaki lahko zavarujejo in preiščejo te podatke iz zaseženih naprav in to niso policisti posebnega oddelka, saj ima Policija za takšne dejavnosti posebne strokovnjake, ki so posebnemu oddelku dolžni nuditi tehnično pomoč, kar pa je bilo odklonjeno.

Državni svetniki so bili seznanjeni tudi s predvideno spremembo 158.a člena ZKP-N (Zakona o kazenskem postopku), ki je že v Državnem zboru in ga bo Komisija za državno ureditev obravnavala v naslednjih tednih. V noveli 158.a člena ZKP-N se spreminja oziroma zmanjšuje pristojnosti posebnega oddelka. Po predlogu zakona posebni oddelek ne bo več pristojen za preiskovanje kaznivih dejanj, ki jih policisti oziroma druge pooblaščen osebe storijo izven službe. Predstavnica posebnega oddelka je to izpostavila kot dodaten poskus omejevanja njihovega dela in ga označila kot problematičnega. Kot je dejala, gre za kazniva dejanja, ki so včasih korupcijska kazniva dejanja in niso storjena v službi, vendar jih na koncu obravnavajo specializirani oddelki sodišč. Zelo veliko sumov kaznivih dejanj, ki jih preiskuje posebni oddelek, se zgodi izven delovnega časa, njihovo število je celo v porastu. V primeru te spremembe bo prišlo do zamegljevanja polja, kdaj so dejanja storjena v službi, kdaj nekje vmes in lahko pomeni še manj možnosti preiskovanj. Težava bo tudi to, kdo bo odločal, kdaj se preiskuje in kdaj ne. Če bo sprejeta takšna rešitev novele ZKP-N, bo po

mnenju predstavnice posebnega oddelka to pomenilo še manj preiskav na tem področju, ker Policija tega ne bo preiskovala.

Državni svet je ob predlagani spremembi ZKP-N izrazil svojo zaskrbljenost, še posebej ob dodatnem pojasnilu, da je bil prvotni predlog Ministrstva za notranje zadeve ukinitiv posebnega oddelka v celoti. V razpravi so državni svetniki izpostavili uspešno delo posebnega oddelka, ki se po njihovem mnenju kaže tudi v izraženem zaupanju občanov, saj se občani vedno pogosteje obračajo na posebni oddelek. Strinjali so se s predstavnico posebnega oddelka, da ta nudi neko gotovost in zagotavlja enakost občanom, da imajo vsi zagotovljene enake postopke pri policistih, da torej velja za vse enako pravo. Državni svet je poudaril, da bi morala tudi Policija prepoznati dobro delo posebnega oddelka, saj mora biti v njenem interesu, da so vsi sumi kaznivih dejanj, ki so jim podvrženi policisti (in druge pooblaščenice osebe), natančno preiskani, ker to krepi zaupanje občanov v represivni aparat države in da obstaja demokratični nadzor nad njim. Glede predstavljene situacije je predstavnik MP državnim svetnikom povedal, da MP spremlja situacijo in da se v začetku junija predvideva sestanek med MP, MNZ in Policijo, na katerem bo ena izmed tem tudi obveščanje med Policijo in posebnim oddelkom. V zvezi s predlogom novele ZKP-N pa je predstavnik MP potrdil, da je MNZ šel v smeri ukinitve posebnega oddelka, čemur pa MP ni naklonjeno.

V zvezi z zagotavljanjem ustrezne tehnične opreme je Državni svet podprl prizadevanja posebnega oddelka za izboljšanje njihove opremljenosti z računalniki, pa tudi boljšim voznim parkom. Po zagotovilih predstavnika MP bo tudi posebni oddelek pridobil novo opremo. Državni svetniki niso mogli mimo težav posebnega oddelka in tudi drugih pravosodnih ustanov, ko gre za zagotavljanje primernih prostorov za hranjenje materialov z oznakami višje stopnje tajnosti. Predstavnica posebnega oddelka je Državni svet seznanila s svežim zapletom iz prakse, ko so pred mesecem želeli vložiti obtožni predlog na eno od okrajnih sodišč v zadevi SOVE. Obtožni predlog je vseboval tudi dokumente z oznako tajno, vendar sodišče dokumentov ni želelo sprejeti, ker nimajo ustreznih prostorov za njihovo hranjenje. Postavi se logično vprašanje, kako se lahko preganjajo kazniva dejanja, če ni mogoče vložiti dokumentov na sodišče. Predstavnica posebnega oddelka je izpostavila njihovo dilemo, kaj narediti v takšnih primerih, svoje delo morajo opraviti, pri čemer pa se zavedajo, da niti sami nimajo ustreznih prostorov in podatkov višje stopnje tajnosti ne bi smeli hraniti. Državni svet je tudi na te težave posebnega oddelka že opozarjal v svojih stališčih, glede na opisani primer pa državni svetniki menijo, da je skrajni čas, da MP to situacijo uredi prednostno in najde, kot je bilo omenjeno v razpravi okoli 20.000 evrov za ureditev ustreznega varnostnega območja na posebnem oddelku, čeprav ga potem čaka še reševanje podobnih težav na večini sodišč.

Državni svet je v zvezi s polemično razpravo glede omejitve pristojnosti posebnega oddelka za preiskovanje kaznivih dejanj policistov oziroma drugih pooblaščenih oseb samo na čas v službi izrazila svoje nestrinjanje s predlaganimi spremembami. Državni svetniki menijo, da so nujni nadaljnji pogovori vseh vpletenih, zato pozdravljajo predvideni sestanek MP, MNZ in Policije. Državni svetniki so prepričani, da je sedanja ureditev ustrezna, zato se bodo spremembam vsebinsko posvetili, ko bo na dnevni red seje Komisije za državno ureditev prišla novela ZKP-N in takrat se pričakujejo ustrezna in poglobljena pojasnila MP glede predlagane spremembe; zakaj je potrebna takšna sprememba in v čem in kako bo izboljšano preiskovanje sumov kaznivih dejanj policistov in drugih pooblaščenih oseb, kajti samo izboljšanje sedanje situacije je lahko razlog sprememb. Represivni organi v vsaki družbi morajo biti pod nadzorom, saj to krepi zaupanje državljanov v državo in državne institucije, vsaka omilitev tega nadzora pa lahko zbuja nelagodje.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predlagano mnenje je bilo sprejeto (26 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

9. točka dnevnega reda:

– Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2016, EPA 1899-VII

Letno poročilo je bilo objavljeno na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 14. 4. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Letno poročilo je obravnavala Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017.

Besedo je imel Marijan Papež, generalni direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Poročevalka Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide mag. Darija Kuzmanič Korva je pojasnila stališče komisije.

Razpravljali so: mag. Dušan Semolič, dr. Zoran Božič, Igor Antauer, Milan Lukić, Drago Ščernjavič in Oskar Komac.

Na dileme iz razprave je odgovoril Marijan Papež, generalni direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M N E N J E

k Letnemu poročilu Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2016

Državni svet **se je seznanil** s poročilom, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Državni svet poročilo ponovno ocenjuje kot kakovostno in informativno.

Državni svet ugotavlja, da je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ) leta 2016 dosegel in presegel večino načrtovanih ciljev ter posloval likvidno (z zakonsko zahtevanimi izravnanimi prihodki in odhodki v višini 5.035.177.061 evrov). Državni svet prav tako izraža zadovoljstvo, da se nekateri pozitivni trendi na področju pokojninskega zavarovanja, ki jih je bilo možno zaznati že preteklo leto (npr. za 4,7 odstotne točke višji prihodki od prispevkov za socialno varnost, med drugim tudi iz naslova februarja 2015 uvedene obveze plačila prispevkov za začasno in občasno delo dijakov in študentov; nižja rast povprečnega števila uživalcev starostne pokojnine (povečanje zgolj za 0,8 %, kar je najnižja rast v zadnjih 20 letih)), nadaljujejo in, zlasti kar se tiče vzdržnosti pokojninske blagajne, nakazujejo na uspešno uvedene ukrepe v preteklih letih.

Državni svet je bil seznanjen, da se je 2016 ZPIZ še vedno soočal s povečano aktivnostjo na področju reševanja zahtevkov, zaradi 2015 izdane Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-239/14-10 z dne 26. 3. 2015, v zvezi z delnicami za notranji odkup, kljub temu pa je uspel realizirati za 4 % več zadev v zvezi z uveljavljanjem pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja na I. stopnji kot preteklo leto.

Kot posebej pomembno področje ZPIZ izpostavlja gmotni položaj upokojencev in s tem povezano usklajevanje pokojnin, ki je bilo 2016 izvedeno v višini 1,1 %, kar pa še vedno ni izničilo negativnih učinkov zgolj delnih usklajevanj ali neusklajevanj pokojnin v preteklih petih letih. Državni svet je bil ob tem seznanjen tudi s številnimi aktivnostmi Sveta zavoda ZPIZ, ki redno razpravlja o pomembnih vprašanih za nadaljnji razvoj pokojninskega sistema in s svojimi odločitvami velikokrat skuša pozitivno vplivati na izboljšanje gmotnega položaja upokojencev (predlogi za (izredno) usklajevanje pokojnin; predlog zakonodajnih sprememb v zvezi z obveščanjem delodajalcev in zavarovancev glede neplačanih prispevkov za socialno varnost oz. neoddanih obrazcev REK kot nadgradnjo določb 134. člena ZPIZ-2⁴).

Zavod poroča tudi o uspešnem nadaljevanju prenove informacijsko-komunikacijske tehnologije, zlasti v zvezi z digitalizacijo poslovanja znotraj zavoda in pospešeno elektronizacijo poslovanja v povezavi z drugimi organi ter strankami, kar že prinaša vidne prihranke glede materialnih stroškov (npr. zmanjšanje porabe papirja in stroškov za nakazila prek poštne dostave). Prvič od 2007 se je zavod tudi kadrovsko okrepil, z izvajanjem notranjih kontrol, revizije in internih izobraževanj pa skuša nenehno izboljševati kakovost dela.

Državni svet je bil seznanjen z mnenjem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki tudi letos ocenjuje, da je poročilo dobro in strokovno pripravljeno in da nudi dober vpogled v delovanje ZPIZ kot tudi v stanje na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ministrstvo ponovno poudarja dobro sodelovanje s ZPIZ tako pri pripravi zakonodaje kot na drugih področjih. Kot pozitivno ocenjuje tudi vsakoletno nadgradnjo in izpopolnjevanje vsebine poročila, ki posledično ponuja celovit pregled podatkov v zvezi s sistemom pokojninskega in invalidskega zavarovanja in dobro podlago za odločitve glede uvajanja določenih sistemskih sprememb.

Državni svet se je seznanil tudi s stališčem Mladinskega sveta Slovenije, ki izraža pripravljenost mladih na vključevanje v vse procese odločanja o sedanjem in prihodnjem delovanju pokojninskega sistema, saj se mladi čedalje bolj zavedajo pomena dobro delujočega pokojninskega sistema, tudi na podlagi plačevanja prispevkov iz naslova začasnega dela dijakov in študentov. Mladinski svet se zavzema za medgeneracijsko sodelovanje in solidarnost v sistemu ter izraža pripravljenost vključevanja v pogovore o prihodnosti pokojninskega sistema. Pri tem kot predlog navaja vključitev mladih v svet ZPIZ, kar bi omogočilo njihovo aktivno sodelovanje pri pomembnih odločitvah v zvezi s pokojninskim sistemom, prav tako pa tudi okrepilo zaupanje mladih v obstoječi pokojninski sistem. Predlog sta v razpravi podprla tako ZPIZ kot Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, podporo omenjenemu predlogu pa naj bi, kot pojasnjuje ministrstvo, že izrazili tudi socialni partnerji.

Tudi Državni svet se zaveda pomena medgeneracijskega sodelovanja za vzdržnost pokojninskega sistema, ob tem pa posebej izpostavlja velik pomen izobraževalnega sistema, trajanja študija, usmerjanja v izbiro poklicev, skladno s potrebami trga itd.

Državni svet je kot vsako leto izrekel pohvale dobremu vodenju ZPIZ in izrazil zadovoljstvo nad pozitivnimi trendi, ki jih je ponovno moč zaznati iz poročila. Ob tem opozarja na še drugo plat sicer pozitivnega podatka o 2,7 odstotne točke višjih davčnih prihodkih v primerjavi z 2015, saj ima slednje pozitiven učinek zgolj na zmanjšanje deleža transfernih prihodkov, ki gredo v breme državnega proračuna, ne pa (tudi) na dvig pokojnin. Državni svet zato predlaga razmislek o tem, da se namesto znižanja deleža transfernih prihodkov v primeru večjih prilivov iz naslova višjih vplačanih prispevkov za socialno varnost sredstva rajši nameni za izboljšanje gmotnega položaja upokojencev. Še zlasti bi bilo to nujno v primeru samskih upokojenk, ki se velikokrat soočajo s socialno stisko, ker prejete pokojnine ne zadoščajo za dostojno življenje, pa tudi drugih skupin upokojencev, ki prejemajo pokojnine, ki ne dosegajo praga revščine (617 evrov/ mesec). Pri tem kot pomemben element, ki lahko

⁴ V pokojninsko dobo štejejo tudi obdobja, v katerih je delodajalec obračunal prispevke za obvezno zavarovanje od zavarovančeve plače, vendar jih ni plačal v pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

vpliva na izboljšanje stanja pokojninske blagajne, Državni svet izpostavlja še vedno veliko manevrskega prostora pri dosledni izterjavi davkov oziroma prispevkov za socialno varnost.

Državni svet je izrecno pozval k zagotovitvi dostojnih pokojnin za vse upokoјence, kar pa po njegovem mnenju na podlagi trenutnih relativno nizkih odstotkov za odmero pokojnine (npr. 57,25 % za moškega s 40 leti delovne dobe, kar v primeru odmere od najnižje pokojninske osnove pomeni 443,74 evra mesečno) in splošne nizke ravni plač v Sloveniji ni možno, zato poziva k premislekom o spremembah na omenjenih segmentih javnih politik.

Državni svet se je ponovno seznanil tudi z aktivnostmi sindikatov v zvezi s priznavanjem pokojninske dobe brez dokupa, pridobljene s prostovoljno vključitvijo v obvezno pokojninsko zavarovanje pred letom 2013 na podlagi vplačil v prostovoljno pokojninsko zavarovanje (vložena presoja ustavnosti ZPIZ-2). Glede na odločitev Ustavnega sodišča, da v tem primeru javni interes v smislu zaščite javnih financ prevlada nad interesom posameznikov, sindikati napovedujejo nadaljnje ukrepanje z namenom zaščite pravic, v katere se je na podlagi določb ZPIZ-2 poseglo retrogradno, prav tako pa se vplačanih sredstev posameznikom ni vrnilo. Če drugače ne bo možno doseči popravila nastale krivice, naj bi se v proceduro vložila zakonodajna novela, kar je pristojna Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide ob razpravah o tej problematiki že večkrat podprla.

Državni svet opozarja, da je v zadnjem času spet možno zaznati aktivnosti posameznikov in zasebnih zavarovalnic, ki delujejo na področju dodatnega pokojninskega zavarovanja, v smeri destabilizacije prvega stebra in krepitve dodatnih pokojninskih zavarovanj, čemur komisija ostro nasprotuje. Posledično, kot vsa leta poprej, ponovno izreka podporo ohranitvi trdnih temeljev pokojninskega sistema na podlagi dodatne krepitve prvega stebra in načela solidarnosti, kar vedno znova poudarja in zagovarja tudi ZPIZ.

Državni svet je v povezavi z navedenim, tako kot ob obravnavi lanskoletnega poročila ZPIZ, ponovno opozoril na pomembno vlogo medijev pri objektivnem prikazovanju stanja pokojninskega sistema, ki bi s poročanjem o zaznanih pozitivnih trendih, ki na žalost velikokrat ostanejo spregledani, lahko v veliki meri pozitivno vplivali na zaupanje ljudi v obstoječi sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Državni svet zato predlaga vodstvu ZPIZ, da samo bolj aktivno pristopi k informiranju splošne javnosti o pozitivnih rezultatih v preteklih letih uvedenih ukrepov in podatkih, ki potrjujejo stabilnost pokojninske blagajne; ne samo z namenom uravnoteženja informacij v medijskem in širšem prostoru, ampak zlasti zaradi nujnosti povrnitve oziroma okrepitve zaupanja mladih in tudi vseh drugih zavarovancev v sistem pokojninskega zavarovanja.

Državni svet se je ponovno dotaknil tudi vprašanja urejanja invalidskega zavarovanja, na katero opozarja že več let zapored, ter delovanja invalidskih komisij (zavračanje pravic ljudem, ki bi do njih očitno bili upravičeni), tudi v povezavi z zagotavljanjem poklicne rehabilitacije. Sistem invalidskega zavarovanja bi po mnenju Državnega sveta čim prej potreboval korenite spremembe, saj je zastarel in ne nudi ustrezne zaščite zavarovancem, s čimer se strinjata tudi ZPIZ in pristojno ministrstvo. Slednje pojasnjuje, da se je v okviru razprav o Beli knjigi o pokojninah že pripravilo smernice sprememb omenjenega sistema, a da se zaradi trenutne neusklajenosti s predstavniki delovnih invalidov uvedbe omenjenih sprememb ne predvideva pred letom 2019. V zvezi z delovanjem invalidskih komisij pa ZPIZ pojasnjuje, da se v okviru zavoda zavedajo težav na tem področju ter da se zavzemajo za vzpostavitev enotnega izvedenskega organa, a da za to še ni ustrezne podpore ključnih deležnikov (zlasti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije), ter da je za delovanje v invalidskih komisijah zaradi prenizkega plačila težko pridobiti dobre zdravnike.

Državni svet ponovno poziva k čimprejšnji implementaciji določb 427. člena ZPIZ-2 v zvezi z demografskim skladom ter k pravočasnemu pristopu k pripravi nadaljnjih sistemskih sprememb pokojninskega zavarovanja, po zgledu drugih držav, ki se takšnih sprememb lotevajo na podlagi večletnih priprav (npr. Nemčija 7 let).

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica mag. Darija Kuzmanič Korva.

Predlagano mnenje je bilo sprejeto (24 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 24 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

10. točka dnevnega reda:

– Redno letno poročilo Zagovornika načela enakosti za leto 2016, EPA 1916-VII

Poročilo je bilo objavljeno na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 20. 4. 2017 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo je obravnavala Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 15. 5. 2017.

Besedo je imel Miha Lobnik, zagovornik načela enakosti, kot predstavnik predlagatelja poročila.

Poročevalka Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide mag. Darija Kuzmanič Korva je pojasnila stališče komisije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 51. seji 17. 5. 2017, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M N E N J E

k Rednemu letnemu poročilu Zagovornika načela enakosti za leto 2016

Državni svet **se je seznanil** s poročilom, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložil Zagovornik načela enakosti in katerega vsebinska struktura po mnenju Državnega sveta nakazuje na dobro začrtano delovanje organa v prihodnje.

Državni svet ugotavlja, da poročilo zajema analizo prejetih pobud in prijav na organ Zagovornika načela enakosti v letu 2016, načrt in oblike sistemske ravni delovanja novega organa z vidika spremljanja obravnave preprečevanja diskriminacije pri delu različnih organov, opis dinamike ustanavljanja organa ter koncept strukture, značilnosti in pristojnosti nekaterih evropskih organov za varstvo načela enakosti.

Analiza prejetih pobud in prijav, v okviru katere so podrobneje opisane osebne okoliščine (vseh skupaj je dvanajst), na podlagi katerih prijavitelji zatrjujejo diskriminacijo, in področja življenja, na katerih je domnevno prihajalo do diskriminacije, kaže na to, da se je 2016 kot najpogosteje zatrjevana osebna okoliščina diskriminacije pojavljala invalidnost, na drugem mestu spol, na tretjem pa starost in premoženjsko stanje. Med področji življenja, na katerih se je 2016 zatrjevalo diskriminatorno ravnanje, pa so najbolj pogosto navedeni pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica; zaposlitveni pogoji in pogoji dela ter socialna zaščita. Sledita področji vzgoje in izobraževanja ter dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti.

Kot izhaja iz poročila, je bila glede na različne oblike diskriminacije 2016 najpogosteje zatrjevana oblika neposredna diskriminacija, ki jih sledita nadlegovanje in posredna diskriminacija. V okviru možnih oblik diskriminacije zagovornik načela enakosti posebej izpostavlja hujše oblike diskriminacije, to je množična, dolgotrajna oz. ponavljajoča se diskriminacija in diskriminacija, ki prizadene otroke in druge slabotne osebe. Posebno pozornost je treba po besedah zagovornika načela enakosti nameniti tudi t. i. intersekcijski

diskriminaciji (diskriminacija zaradi več okoliščin hkrati), pri čemer obravnava takšnih prijav terja podrobno analizo vsake od zatrjevanih okoliščin diskriminacije.

Zagovornik načela enakosti posebej izpostavlja tudi načrt spremljanja in spodbujanja enakega obravnavanja v petih korakih, na podlagi katerega se bo spremljalo proces ustvarjanja pogojev za enako obravnavo vseh oseb pri državnih organih, lokalnih skupnostih, samoupravnih narodnih skupnostih in nosilcih javnih pooblastil. Na podlagi vprašalnika, s katerim je zagovornik ministrstva povprašal o njihovih načrtih na področju spodbujanja enake obravnave, zagovornik ugotavlja, da bo na tem področju treba izvajati dodatna izobraževanja, saj odgovori mnogih ministrstev kažejo na nerazumevanje njihovih nalog na tem področju (namesto navajanja načinov, na katere bodo v svoje normativne ukrepe vključevali vsebine, ki bodo vplivale na zmanjšanje diskriminacije na sistemski ravni, ministrstva poročajo o tem, kako preprečujejo morebitno diskriminacijo zaposlenih na ministrstvih). Državni svet ugotavlja, da zagovornik intenzivno načrtuje tudi sodelovanje z različnimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo na posameznih področjih varstva pred diskriminacijo.

Državni svet se je seznanil tudi s stališčem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki ocenjuje, da je poročilo na podlagi 22. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo dobro pripravljeno, da je sistematično in da njegova struktura sledi zakonsko opredeljenim nalogam organa. Dodatno poudarja tudi informativno, ozaveščevalno in izobraževalno noto poročila, čemur pritrjuje tudi Državni svet.

Državni svet je že ob obravnavi Predloga zakona o varstvu pred diskriminacijo 2014 poudaril pomen vloge neodvisnega organa Zagovornika načela enakosti, ki mora nastopati kot močan varuh načela enake obravnave, ki bo javno in glasno opozarjal na kršitve. Prav tako je izrazil pričakovanje, da bo nova ureditev položaja zagovornika načela enakosti omogočila, da se bo zagovornik kot samostojen organ uspešno razvijal po zgledu drugih tovrstnih organov (npr. Informacijskega pooblaščenca) in imel ustrezne pristojnosti za izvajanje svojih nalog ter ukrepanje v primerih ugotovljenih kršitev.

Glede na opisane ovire pri vzpostavljanju strukture in delovanja novega organa v 5. poglavju (z zakonom so predvidene številne dejavnosti organa Zagovornika načela enakosti, za njihovo izvajanje pa ni zagotovljenih ustreznih prostorskih, kadrovskih in finančnih pogojev), Državni svet ugotavlja, da trenutno temu ni tako. Ob tem opozarja, da je ustanavljanje organov brez zagotovitve ustreznih finančnih sredstev in drugih pogojev neodgovorno in ovira doseganje zastavljenih ciljev na aktualnem področju.

Z navedenimi ovirami pri vzpostavljanju organa se je sicer Državni svet seznanil na podlagi vprašanj Vladi Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) glede zagotovitve ustreznih pogojev za kakovostno delovanje in izvajanje zakonsko določenih nalog zagovornika načela enakosti, ki mu jih je v obravnavo predložila pristojna Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide. Državni svet je navedeni vprašanji obravnaval in sprejel na 50. seji 12. 4. 2017 ter ju posredoval Vladi. Odgovora Državni svet še ni prejel, zagovornik pa pojasnjuje, da je na podlagi številnih pobud, aktivnosti in sestankov Vlada namenila dodatnih 50.000 evrov za zagotovitev novih prostorov zagovornika.

Državni svet pri tem ugotavlja, da to predstavlja zgolj desetino sredstev, ki bi jih po oceni zagovornika slednji potreboval za učinkovito in kakovostno delo, prav tako trenutna kadrovska sestava (trije zaposleni, vključno z zagovornikom načela enakosti) po mnenju Državnega sveta ne zadošča. Posledično poziva, da se Zagovorniku načela enakosti zagotovi zadostna finančna sredstva ter ustrezno kadrovsko strukturo, gledano tako s številčnega kot strokovnega vidika. Napore zagovornika načela enakosti za zagotovitev boljših pogojev za delo in večjega števila zaposlenih sicer podpira tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (med drugim je od ustanovitve organa naprej že dajalo določene predloge Vladi za povečanje števila sredstev in števila zaposlenih), a hkrati poudarja, da ni pristojno neposredno posegati v vprašanja zagotavljanja višine sredstev za delovanje organa, ki je v skladu z zakonom in po svoji naravi dela samostojen.

Državni svet ugotavlja, da je ob vzpostavitvi samostojnega organa Zagovornika načela enakosti aktualni zagovornik od predhodnika, ki je deloval kot samostojni javni uslužbenec Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, prejel v obravnavo 278 nerešenih prijav in pobud iz obdobja 2012 do konca leta 2016. Glede načina reševanja omenjenih odprtih zadev je bil Državni svet seznanjen s pojasnilom zagovornika načela enakosti, da je hitrost reševanja starih in novih zadev v veliki meri odvisna od politične volje glede zagotavljanja zadostnih finančnih sredstev in kadrov za delovanje organa. Prav tako je, glede na trenutno precej okrnjeno kadrovske sestavo, neobjektivno pričakovati reševanje novoprejetih in starih zadev v zakonsko začrtanem roku.

Zagovornik v zvezi s postopkom obravnave posameznih zadev dodatno opozarja še na nekaj odprtih strukturnih problemov, zlasti glede zakonsko predvidenih inšpekcijskih pooblastil zagovornika, ki pa niso popolna. Zagovornik namreč na podlagi obstoječih zakonskih določb ne more izrehati sankcij, kar terjaja sodelovanje s pristojnimi inšpekcijskimi službami. Učinkovitost delovanja zagovornika načela enakosti in odprava ugotovljenih primerov diskriminacije na podlagi izrečenih sankcij bo torej na podlagi obstoječe ureditve v veliki meri odvisna od hitrosti in vsebine obravnave posameznih zadev v okviru posameznih inšpektoratov. Ker so zagovornik in inšpektorati trenutno skupaj odgovorni za izvajanje zakonskih določb, je v izogib dvojni obravnavi zadev ali različnim odločitvam obeh organov (ugotovitve zagovornika inšpektoratov ne zavezujejo pri njihovih odločitvah) nujno doreči način medsebojnega sodelovanja in obravnave zadev. Posledično se zagovornik trenutno trudi vzpostaviti omenjeno sodelovanje s pristojnimi inšpekcijskimi službami v državi, hkrati pa v okviru priprave poslovnika opredeliti vsebino pooblastil, ki jih imajo uslužbenci organa, glede na to, da jim niso podeljena tipična inšpekcijska pooblastila za izrekanje mandatnih kazni. Zaradi omenjenih odprtih vprašanj se trenutno zagovornik v prvi vrsti zateka predvsem h konsenzualnemu razreševanju zaznanih kršitev načela enakosti.

Državni svet v zvezi z vprašanjem delitve pristojnosti med Zagovornikom načela enakosti in Varuhom človekovih pravic Republike Slovenije, na podlagi pojasnil zagovornika načela enakosti ugotavlja, da sta organa sicer že vzpostavila določeno komunikacijo in sodelovanje, a da se z vidika pristojnosti ne predvideva prekrivanje njunega dela; med drugim zaradi dejstva, da se zagovornik primarno osredotoča na varstvo pred diskriminacijo, medtem ko je vprašanje varstva človekovih pravic veliko širše. Prav tako obstaja razlika v oblastni naravi posameznega organa, saj Varuh človekovih pravic, za razliko od Zagovornika načela enakosti, deluje na neformalen način, brez možnosti neposredne odprave zaznane diskriminacije. Dodatno je bilo poudarjeno, da Zagovornik načela enakosti, v nasprotju z Varuhom človekovih pravic, lahko zagotavlja varstvo pred diskriminacijo ne samo na področju javnega, ampak tudi zasebnega sektorja, torej v tem smislu bistveno dopolnjuje vsebino dosedanjih možnosti ukrepanja na področju varstva pred diskriminacijo.

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica mag. Darija Kuzmanič Korva.

Predlagano mnenje je bilo sprejeto (24 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 23 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).

- - -

Predsednik je zaključil 51. sejo Državnega sveta Republike Slovenije in se svetnicam in svetnikom ter vabljenim zahvalil za razpravo in sodelovanje.

Marjan Maučec, mag. posl. ved
sekretar

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik